

CEIP JOSÉ GARCÍA PLANELLS
Manises

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA RELIGIÓ PRIMÀRIA

Basada en la **Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre**, per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMQE), a nivell nacional el **RD 126/2014, de 28 de Febrer** i a nivell autonòmic del **Decret 108/2014, de 4 de juliol** del Consell pel qual s'estableixen les ensenyances mínimes de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana.

Realitzada per:	Revisada per:
Equip Docent Religió	Direcció d'Estudis
Data: 25/09/2020	Data: 15/01/2021

1. INTRODUCCIÓ	3
JUSTIFICACIÓ.....	3
CONTEXTUALITZACIÓ.....	5
2. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS AMB L'ÀREA	11
3. COMPETÈNCIES	15
4. CONTINGUTS.....	23
5. UNITATS DIDÀCTIQUES. PROJECTES DE TREBALL	27
ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.....	27
DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.....	27
6. METODOLOGIA	32
6.1. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.....	33
6.2. ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYAMENT I APRENTATGE. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.....	33
7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.	37
CRITERIS D'AVUACIÓ- INSTRUMENTS D'AVUACIÓ.....	37
INSTRUMENTS D'AVUACIÓ.....	38
ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ.....	51
8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.....	52
A) MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU:.....	52
B) MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA:	54
9. ELEMENTS TRANSVERSALS.....	55
10. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT.....	58
A) AVALUACIÓ PRÀCTICA DOCENT.....	58
B) INDICADORS D'ÈXIT PER AVALUAR LA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA.....	64

1. INTRODUCCIÓ.

Justificació.

La present Programació Didàctica es regula per l'establert en:

- La Llei Orgànica 2/2006 de 3 de maig, modificada per la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa. (LOMQUE).
- Real Decreto 126/2014, de 28 de febrero, por el que se establece el currículo básico de la Educación Primaria.
- Decret 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel que s'estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Primària en la Comunitat Valenciana.
- Decret 88/2017, de 7 de juliol, del Consell, pel que es modifica el Decret 108/2014, de 4 de juliol.
- Decret 136/2015, de 4 de setembre, del Consell, pel qual es modifiquen el Decret 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual s'establix el currículum i es desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana.
- Resolució de 17 de juliol de 2020, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Infantil de segon cicle i Educació Primària durant el curs 2020- 2021.

Tal com queda reflectit en l'article 91 de la Llei orgànica d'Educació 2/2006 (LOE), i no modificada per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa, en la qual es basa la present programació, es concreten les funcions del professorat i s'estableix com a responsabilitat del docent "la programació i l'ensenyament de les àrees, matèries i mòduls que tinguen encomanats".

Així mateix, segons l'article 12.1 del Decret 108/2014: Elaboració, supervisió i avaluació de les programacions didàctiques. En educació primària, la planificació de la programació docent de cada àrea serà de curs. En conseqüència, les programacions didàctiques seran elaborades per l'equip docent conformat pels mestres i mestres que impartisquen docència en el respectiu curs de l'etapa, coordinats per la direcció d'estudis o qui tinga atribuïdes les seues funcions, i atesa la necessària coordinació entre les diferents àrees. Per últim, al DECRET 88/2017, de 7 de juliol, del Consell, pel qual es modifica el Decret 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el currículum i es desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana, estableix:

ANNEX: Modificació del Decret 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el currículum i es desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana.

Article 5. Horari.

1. Amb l'objectiu d'oferir una major flexibilitat a la jornada lectiva, l'horari lectiu setmanal permet als centres educatius programar en sessions d'entre 45 minuts i 60 minuts i, a més, es possibilita l'aplicació de projectes d'innovació pedagògica, projectes de contingut competencial, interdisciplinaris i tasques d'equips, dins del marc de l'autonomia que els centres tenen reconeguda en la llei d'educació vigent.

2. e) Els períodes lectius setmanals de lliure disposició es poden assignar a diverses àrees o a projectes

interdisciplinaris, els objectius dels quals siguen assegurar a l'alumnat l'adquisició de les competències i els objectius del currículum, especialment a millorar la competència comunicativa oral de l'alumnat; a aquest darrer aspecte no es dedicarà menys d'1 hora. La distribució d'aquests períodes lectius no podrà ser aplicada a una sola àrea.

5. Per fomentar la innovació i promoure l'autonomia dels centres, la programació didàctica es pot dur a terme mitjançant projectes específics, com ara, treball per projectes, per àmbits, interdisciplinaris, adreçats a millorar l'èxit escolar que assegurin a l'alumnat l'adquisició de les competències i els objectius del currículum. Aquests projectes han de tractar, com a mínim, els aspectes següents:

- a) L'assignació dels elements del currículum de més d'una de les àrees establertes en la normativa vigent.
- b) L'avaluació del projecte.
- c) La concreció de la càrrega horària del projecte i la distribució d'aquesta cadascun dels ensenyaments.

El contingut del currículum de Religió Catòlica part de l'experiència humana i es desenvolupa de manera respectuosa amb les etapes del desenvolupament infantil i adolescent, col·laborant, en aquest sentit, amb els aprenentatges instrumentals i transversals propis de cada etapa educativa.

La religió és un fet present innegablement en la humanitat i en la nostra societat, per això la necessitat d'un estudi sistemàtic per a comprendre la nostra història i cultura gallegues que estan conformades per creences, símbols i valors del cristianisme. L'ensenyament de la religió catòlica a l'escola respon a la necessitat de respectar i tindre en compte el conjunt de valors en els quals la persona va nàixer i que es denomina tradició.

Així, el currículum de Religió Catòlica contribueix a l'educació integral de l'estudiant en aqueixa necessitat perquè respon a la dimensió religiosa de tot ésser humà i, alhora, ho introdueix en la realitat a la llum d'una hipòtesi oferida per una història i una tradició. D'aquesta manera, és promogut el reconeixement d'un sentit de l'existència d'una manera coherent amb el propi desenvolupament psicològic i evolutiu de l'alumnat.

La llibertat religiosa de persones i pobles és reconeguda per la Declaració Universal de Drets Humans de 1948 i el Pacte internacional dels drets civils i polítics. Al mateix temps la Constitució Espanyola no solament reconeix la llibertat religiosa sinó també garanteix el dret que assisteix als pares perquè els seus fills reben la formació religiosa i moral que estiga d'acord amb les seues conviccions en l'article 27.3. Un dret que també forma part de tractats internacionals reconeguts per Espanya com el Pacte Internacional de Drets Econòmics Socials i Culturals en el seu article 13.3 i la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, article 14.3, entre altres.

L'Acord Internacional (hi ha altres tres signats amb les comunitats evangèlica, jueva i musulmana) que va subscriure l'Estat Espanyol amb la Santa Seu sobre Ensenyament i Assumptes Socials, signat el 3 de gener de 1979 com a conseqüència dels Tractats internacionals de data anterior signats per Espanya, atorga (art. 6) la competència per a elaborar el currículum de la matèria de Religió i Moral Catòlica a la jerarquia eclesiàstica. Aquesta programació és desenvolupada, consegüentment, segons les orientacions de la Comissió Episcopal

corresponent que va disposar quatre blocs de continguts els quals es despleguen ací en tres avaluacions per a cadascun dels nivells del centre.

L'ensenyament religiós contribueix a la formació integral de l'alumne en l'educació i el sistema que l'estructura des de l'ensenyament i aprofundiment d'uns coneixements, valors i actituds que conformen el seu propi *curriculo.

L'opció per l'assignatura de Religió Catòlica ho fa desenvolupant especialment la capacitat transcendent de l'alumne, presentant la proposta de Jesús de Natzaret de tal manera que pugui donar sentit a la seua vida i il·luminar el fonament d'aquells valors comuns que fan possible una convivència lliure, pacífica i solidària .A més s'ofereix una formació significativa sobre les altres confessions religioses, subratllant de manera especial el treball conjunt que realitzen a favor de la convivència, la justícia i la pau en el nostre món.

No podria existir una formació integral, i per tant, una educació de qualitat, si no es desenvoluparen totes les capacitats inherents a l'ésser humà, entre les quals es troba constitutivament la capacitat transcendent.

La formació religiosa i moral catòlica compta amb una llarga tradició en el sistema educatiu espanyol.

L'ensenyament religiós catòlic contempla el fenomen religiós en les seues diferents dimensions:

- La dimensió cultural i històrica.
- La dimensió humanitzadora.
- La dimensió ètic-moral.

Contextualització.

El C.E.I.P. Garcia Planells està situat en la perifèria de la localitat de Manises, prop de l'aeroport.

Els edificis del voltant són de recent edificació, per la qual cosa, les famílies són joves d'una classe mitjana i principalment castellans-parlants

Es tracta d'un centre de dos línies d'ensenyament en valencià. Conta amb sis unitats d'Educació Infantil i catorze d'Educació Primària . Amb aules suficients (encara que està utilitzant-se l'aula de psicomotricitat per a un aula de Primària) i dotades de material adequat. A les aules es conta amb una biblioteca d'aula que s'ha anat creant amb llibres comprats pel Centre atenent a les característiques dels alumnes i als successius plans de lectura que s'han desenrotllat al Col·legi. També conta amb una pissarra digital per aula.

Característiques dels grups als que se'ls imparteix classe

El present curs és un curs inusual per varies raons. La primera i més evident és la presència de totes les normes sanitàries que hem de aplicar a causa de la covid-19.

El nivell de 1r de Primària, consta de tres aules amb 15 alumnes respectivament, grups mesclats de nou, i que caldrà cohesionar.

Al grup de 1rA hi ha 15 alumnes (9 xiquetes i 6 xiquets), tots provinents d'un entorn social castellano-parlant a excepció d'una alumna valenciàno-parlant. A causa de la Covid-19 els alumnes inicien els cursos després de 6 mesos sense classes presencials, per això, han terminat l'infantil sense haver treballat la lectoescriptura en lletra minúscula/cursiva.

En general es un grup al que li costa atendre i seguir unes normes, hàbits i instruccions. És cansen molt fàcilment i molt prompte.

Concretament a l'aula de religió van 6 xiquets (4 xics i dos xiquetes). Es un grup molt participatiu al qui li costa molt seguir les explicacions i treballar sense tindre interrupcions contínues.

Al grup de 1rB hi ha 15 alumnes (12 xiques i 3 xics). Al mateix que el grup de 1A, han estat 6 mesos sense classes presencials per lo que, per la mateixa raó, és un grup que ha terminat l'educació infantil sense haver treballat la lectoescriptura en lletra minúscula/cursiva. Per la seua edat tenen una gran tendència al joc.

N'hi ha diferents nivells d'adquisició de continguts curriculars i ritme de treball. En aquest sentit trobem un xicotet grup que ha adquirit el procés de lectoescriptura, un grup que està a punt de fer-lo i un altre grup amb una o varies dificultats. D'aquest grup hi ha 3 infants que reben atenció quant Audició i llenguatge.

Quasi tot el grup es castellano parlants i aquest aspecte fa que tinguen menys fluïdesa.

En concret en l'aula de religió n'hi ha 6 alumnes (5 xiques i 1 xic).

Al grup de 1rC hi ha 15 alumnes (6 xiquets i 9 xiquetes). Al mateix que el grup de 1A i 1B, han estat 6 mesos sense classes presencials per lo que, per la mateixa raó, és un grup que ha terminat l'educació infantil sense haver treballat la lectoescriptura en lletra minúscula/cursiva. També presenten dificultats en la numeració, les sumes i les restes sense portar.

La majoria dels alumnes provenen de classe mitja treballadora en un entorn social castellanoparlant. Consta amb la presència d'una alumna nouvinguda que ve de Paquistà (no sap parlar ni en castellà ni en valencià) i dos alumnes de nacionalitat xinesa que desconeixen la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana. Per la seua edat tenen una gran tendència al joc.

Els nostres alumnes és troben en l'inici del període preoperacional, per la qual cosa ressaltem algunes característiques:

- Depèn menys de l'adult, però encara li influeix molt
- Reconeix característiques dels altres.
- Egoisme i egocentrisme

- Els iguals com a rivals en el joc.
- Progressa en el seu rol.
- Reconeix relacions interpersonals, submissió, autoritat, etc.
- Coneix institucions i sistemes, col·legi, família, etc.

En concret en l'aula de religió n'hi ha 6 alumnes (4 xiques i 2 xics). Una de les alumnes de religió és la xiqueta paquistaní, que no enten ni castellà ni valencià.

El nivell de 2n de Primària, consta de tres aules amb 17,16 i 17 alumnes cadascuna.

Al grup de 2nA hi ha 17 alumnes (8 xiquetes i 9 xiquets). La majoria provinents d'un entorn social castellano-parlants. Respecte a les relacions interpersonals, enguany al tindre una zona determinada de pati, s'estan gestionant més conflictes dels habituals, no obstant son normals de l'edat en la que es troben. S'ha de tindre en compte que s'han tornat a mesclar per reduir la ràtio per primar la seguretat davant la pandèmia que estem vivint.

Es un grup amb un nivell acadèmic bo en general. Hi ha 2 alumnes repetidors, un dels quals té informe de PT i està en valoració altra alumna que per les eues diicultats d'aprenentatge es va sol·licitar la revisió en curs passat però no es va poder dur a terme a causa del COVID19. També hi ha 4 alumnes que assistien a AL el curs passat i que se'ls farà revisions per valorar l'alta o recomanar exercicis.

La majoria dels alumnes estàn en el procés normal de l'aprenentatge, amb diferents graus de generalització de les normes ortogràfiques, velocitat lectora, comprensió i expressió escrita; així com la numeració del 0 al 99 i les operacions de suma i resta treballades al curs passat.

En l'aula de Religió n'hi ha 4 alumnes (2 xics i 2 xiquetes)

Al grup de 2nB hi ha 16 alumnes (8 xiques i 8 xics) Hi ha un alumne amb problemes de comportament que hi ha que marcar però és molt treballador i una altra xiqueta molt impulsiva pendent sempre del que fa la resta. En general són molt responsables, participatius i treballadors amb moltes ganes d'aprendre. Hi ha bona cohesió al grup. S'ajuden i col·laboren molt entre ells.

A l'aula de Religió n'hi ha 6 alumnes (3 xics i 3 xiquetes)

Al grup de 2nC hi ha 17 alumnes (9 xiques i 8 xics)

La majoria provinents d'un entorn social castellano-parlants. Per causa del COVID-19, han començar el curs com 6 mesos de diferència amb altres anys per lo que academicament és nota. El nivell acadèmic es més baixet. Als xiquets les costa molt mantindre el silenci en l'aula i treballar d'una forma contínua.

A l'aula de Religió n'hi ha 4 alumnes (4 xics)

El nivell de 3r de Primària, consta de tres aules de 16, 17 i 17 alumnes, respectivament.

El grup 3 A consta de 16 alumnes (7 xiquets i 9 xiquetes). Per causa de la pandèmia este any els cursos són més reduïts, ja que n'hi ha tres aules derivats de la barreja dels dos grups de segon de l'any passat. Esta decisió va ser per a disminuir els riscos de contagi.

El grup té molt bones aptituds i té il·lusió per aprendre i mollar en el dia a dia. Es un grup alegre i afectuós, existeix una gran cohesió entre tots ells.

Dos alumnes del grup presenten NESE. Segueixen la mateixa línia d'aprenentatge que els seus companys, però amb diferents adaptacions curriculars no significatives (ACI) en les diferents àrees que s'adapten a les seues característiques.

En línees generals el grup és treballador i amb una gran implicació de les famílies per aportar la seua ajuda i millorar en el procés d'ensenyament-aprenentatge dels seus fills/es.

En l'aula de religió n'hi ha 6 alumnes (4 xics i 2 xiques).

El grup 3B, consta de 17 alumnes (9 xiquets i 8 xiquetes), dels quals hi ha 3 alumnes amb NEE i un d'ells és repetidor.

Destacar el seu desenvolupament social, tenen una major autonomia dels seus pares, però són molts dependents en el treball diari de classe. Manifesten un gran interès en adquirir nous coneiximents.

Al'aula de Religió n'hi ha 11 alumnes (6 xiquetes i 5 xics). Es un grup gran en el que tots els alumnes mostren un gran interès per l'assignatura, fent preguntes i escoltan en tot moment l'explicació del tema correspondent. Fan les tasques que se les demana sense problemes i amb una actitud molt positiva.

El grup 3C, consta de 17 alumnes (9 xiquets i 8 xiquetes). Destacar el seu desenvolupament social, tenen una major autonomia dels seus pares, però són molts dependents en el treball diari de classe. Manifesten un gran interès en adquirir nous coneiximents.

Al'aula de Religió n'hi ha 11 alumnes (6 xiquetes i 5 xics). Es un grup gran en el que tots els alumnes mostren un gran interès per l'assignatura, fent preguntes i escoltan en tot moment l'explicació del tema correspondent. Fan les tasques que se les demana sense problemes i amb una actitud molt positiva.

El nivell de 4t d'Educació Primària, consta de tres aules amb 17, 17 i 15 alumnes respectivament. En general, són classes treballadores, cohesionades, però que presenten certes peculiaritats.

A l'aula de 4t A hi ha 17 alumnes (8 xics i 9 xiquetes). A causa de la pandèmia el grup ha sigut la divisió de les dos classes de l'any passat. És un grup molt treballador.

En l'aula de religió n'hi ha 6 alumnes (3 xics i 3 xiquetes). Tots treballem molt bé, prestant molt interès per les diferents temes que és treballen en l'assignatura.

A l'aula de 4t B hi ha 17 alumnes (7 xics i 6 xiques). La majoria provinent d'un entorn castellanoparlant.

Enguany la separació dels grups que s'ha fet per la situació especial s'aquest curs, la pandèmia produïda per el COVID-19. Dos germans bessons s'han ajuntat a la mateixa aula.

Han fet una separació d'alumnes segons les relacions que tenien entre iguals i amb si es quedaven o no al menjador.

Alumnes amb necessitats educatives especials:

Una alumna i un alumne atesos de PT dins de l'aula

Un alumne xinès rebia PT i AL dins de l'aula . Ha repetit en segon.

En l'aula de Religió n'hi ha 8 alumnes (5 xics i 3 xiquetes). Tots presenten un gran interès per la assignatura i fan preguntes interessant-se per el tema correspondent.

A l'aula de 4t C hi ha 15 alumnes (9 xics i 6 xiques). La majoria provinent d'un entorn castellanoparlant.

Enguany s'ha format un tercer grup per intentar mantindre grup estable més reduïts i augmentar així la seguretat dels grups. La majoria del alumnes es coneixien de pati, llevat d'una alumna que s'ha incorporat aquest curs, i l'adaptació ha sigut correcta.

El curs va començar repassant els continguts pendents del curs anterior debut al confinament per a saber el punt de partida i els punts de reforç inicials, amb l'objecte d'ajustar la programació.

Dins de l'aula n'hi ha 4 alumnes que necessiten recolzament, un d'ells amb més necessitat que la resta.

En l'aula de Religió n'hi ha 5 alumnes (2 xics i 3 xiquetes). Tots presenten un gran interès per la assignatura i treballen sense problemes les diferents temes que es donen en l'aula.

El nivell de 5é de Primària, consta de dos aules amb 25 i 25 alumnes respectivament.

L'aula de 5é A està formada per 25 alumnes,(15 xics i 10 xiques) la majoria provinent d'un entorn castellano-parlant.

No n'hi ha alumnes amb NEE.

A l'aula de religió n'hi ha 16 alumnes. (9 xiques i 7 xics). És un grup molt numeros, per lo que es complicat

donar la explicació de l'assignatura en la pròpia aula de Religió, due al seu tamany. Per aquesta raó, tinc que donar la matèria en la seua classe, siendo la tutora la que es translada al aula de religió. És un grup que parla molt i le costa centrarse abans de començar la classe. Una vegada están centrats els xiquets mostren interès per la matèria.

L'aula de 5é B esta formada per 25 alumnes dels quals 14 son xics i 11 son xiques, la majoria provinent d'un entorn castellanoparlant. El grup presente alumnes amb NEE, dels quals alguns d'ells van a la classe de religió.

Dos de les alumnes està pendent de valoració, un d'ells té problemes de personalitat, i un altre de lectoescriptura.

També n'hi un alumne que presenta ausentisme.

Este grup al ser numerós tant en la classe de religió com de valors no es pot donar en l'aula de religio la classe, per lo que es necessari anar al pati o parlar amb la tutora per fer activitats conjuntes entre els alumnes de religió i els de valors.

El nivell de 6é d'Educació Primària del CEIP JOSÉ GARCÍA PLANELLS, consta de dos aules amb 24 i 27 alumnes cadascuna.

A l'aula de 6è A hi ha 24 alumnes, que en general porten un nivell competencial adequat.

Quasi tots els alumnes provenen de famílies castellanoparlants. N'hi ha una alumna amb NEE.

A la classe de Religió n'hi ha 12 alumnes (7 xics i 5 xiquetes) Tots els alumnes presten atenció als diferents temes de l'assignatura, incluso amb la dificultat de tindre que donar la classe al pati deu al grup tant numeros que n'hi ha. A vegades fent activitats conjuntes amb la mestra de valors, per tal de que tots els alumnes estiguen en l'aula.

A l'aula de 6è B hi ha 27 alumnes, (14 xics i 13 xiques).

Quasi tots els alumnes provenen de famílies castellanoparlants. N'hi ha una alumna amb NEE.

A la classe de religió n'hi ha 14 alumnes (6 xics i 8 xiques). Per raons del tamany del aula i del nombre dels alumnes en la assignatura de religió tenim que donar la classe en el patí, lo qual dificulta un poquet el donar les explicacions i sobre tot el que els alumnes puguen treballar comodament (escriure, dibuixar, dialogar o reflexionar sobre els diferents temes presents en l'assignatura). A vegades la mestra de valors i la de religio fent activitats conjuntes per a que els alumnes puguen treballar millor dins de la seua aula habitual.

La finalitat de la programació s'ha centrat en aconseguir que tots els alumnes aconseguïen el nivell competencial adequat al seu nivell educatiu, començant i reforçant o recordant alguns dels continguts treballats al final del tercer trimestre del curs 2019-2020 deu al COVID-19 de l'àrea de religió.

Per aconseguir-lo portarem a terme una **inclusió dels alumnes a l'aula, organització de l'aula en equips cooperatius per a fer algunes tasques, organització de tallers** per a la realització de projectes o activitats que reforcen els aprenentatges bàsics, fomentar el respecte, l'empatia i la capacitat de diàleg en la resolució de conflictes dels alumnes; **adequació de la metodologia** partint del nivell de desenvolupament de l'alumne, facilitant activitats que afavorisquen treballs cooperatius i relacions i utilitzant el model experiencial fomentant les activitats manipulatives i experiencials.

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS AMB L'ÀREA.

Els objectius estableixen les capacitats que l'alumnat han d'aconseguir en finalitzar el procés educatiu, tot referint-se, com a mínim, a cinc grans tipus de capacitats humanes: cognitives o intel·lectuals, psicomotrius, afectives, de relació interpersonal i d'actuació i inserció social.

Segons el **Reial Decret 126/2014 de 28 de febrer**, en el seu article 7, s'estableixen els objectius generals per a l'etapa d'Educació Primària, que són els següents:

- a) Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència, aprendre a obrar d'acord amb aquestes, preparar-se per a l'exercici actiu de la ciutadania i respectar els drets humans, i també el pluralisme propi d'una societat democràtica.
- b) Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, i també actituds de confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge, i esperit emprenedor.
- c) Adquirir habilitats per a la prevenció i per a la resolució pacífica de conflictes, que els permeten actuar amb autonomia en l'àmbit familiar i domèstic, i també en els grups socials amb què es relacionen.
- d) Conèixer, comprendre i respectar les diverses cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no-discriminació de persones amb discapacitat.
- e) Conèixer i utilitzar de manera apropiada el castellà i el valencià, i desenvolupar hàbits de lectura.
- f) Adquirir en, almenys, una llengua estrangera la competència comunicativa bàsica que els permeta expressar i comprendre missatges senzills i resoldre situacions quotidianes.
- g) Desenvolupar les competències matemàtiques bàsiques i iniciar-se en la resolució de problemes que requereixen la realització d'operacions elementals de càlcul, coneixements geomètrics i estimacions, i també ser capaços d'aplicar-los a les situacions de la seua vida quotidiana.
- h) Conèixer els aspectes fonamentals de les ciències de la naturalesa, les ciències socials, la geografia, la història i la cultura.

- i) Iniciar-se en la utilització, per a l'aprenentatge, de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació desenvolupant un esperit crític davant els missatges que reben i elaboren.
- j) Utilitzar diferents representacions i expressions artístiques i iniciar-se en la construcció de propostes visuals i audiovisuals.
- k) Valorar la higiene i la salut, acceptar el propi cos i el dels altres, respectar les diferències i utilitzar l'educació física i l'esport com a mitjans per a afavorir el desenvolupament personal i social.
- l) Conèixer i valorar els animals més pròxims a l'ésser humà i adoptar formes de comportament que afavorisquen la seua cura.
- m) Desenvolupar les capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres, i també una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol tipus i als estereotips sexistes.
- n) Fomentar l'educació viària i actituds de respecte que incidisquen en la prevenció dels accidents de trànsit.

Totes les àrees es relacionen amb la major part dels objectius curriculars. No obstant això, hi ha dos tipus de relacions:

- Una relació disciplinària, quan l'àrea respon a l'àmbit concret a què es refereix l'objectiu.
- Una relació de transversalitat, quan l'objectiu es refereix a àmbits que han d'impregnar tots els elements del currículum.

Les taules següent resumeix aquestes relacions entre els objectius curriculars i les diferents àrees:

OBJECTIUS CURRICULARS	RELACIÓ AMB EDUCACIÓ FÍSICA		RELACIÓ AMB EDUCACIÓ SOCIAL I CÍVICA		RELACIÓ AMB EDUCACIÓ ARTÍSTICA		RELACIÓ AMB RELIGIÓ		RELACIÓ AMB LLENGUA I LITERATURA	
	D	T	D	T	D	T	D	T	D	T
Objectiu a.)										
Objectiu b.)										
Objectiu c.)										
Objectiu d.)										
Objectiu e.)										
Objectiu f.)										
Objectiu g.)										
Objectiu h.)										
Objectiu i.)										
Objectiu j.)										
Objectiu k.)										
Objectiu l.)										
Objectiu m.)										
Objectiu n.)										

*(D) relació disciplinària *(T) relació de transversalitat

3. COMPETÈNCIES.

«Seguint la Recomanació 2006/962/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent, aquest Reial Decret es basa en la potenciació de l'aprenentatge per competències, integrades en els elements curriculars per a propiciar una renovació en la pràctica docent i en el procés d'ensenyament i aprenentatge. S'hi proposen nous enfocaments en l'aprenentatge i avaluació, que han de suposar un canvi important en les tasques que han de resoldre els alumnes, i plantejaments metodològics innovadors. La competència és una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per a aconseguir una acció eficaç. Es considera, doncs, com a coneixement en la pràctica un coneixement adquirit a través de la participació activa en pràctiques socials que, com a tals, es poden desenvolupar tant en el context educatiu formal, per mitjà del currículum, com en els contextos educatius no formals i informals».

«S'hi adopta la denominació de les competències clau definides per la Unió Europea. Es considera que "les competències clau són aquelles que totes les persones necessiten per a la seua realització i desenvolupament personal, i també per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació". S'hi distingeixen set competències clau essencials per al benestar de les societats europees, el creixement econòmic i la innovació, i s'hi descriuen els coneixements, les capacitats i les actituds essencials vinculades a cada una».

Les competències clau del currículum són les següents:

- **Comunicació lingüística (CL).**
- **Competència matemàtica, científica i tecnològica (CMCT).**
- **Competència digital (CD).**
- **Aprendre a aprendre (AA).**
- **Competència social i cívica (CSC).**
- **Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor (SIEE).**
- **Consciència i expressió cultural (CEC).**

Alguns dels trets característics de les competències són els següents:

- Són aprenentatges que es consideren imprescindibles.

- Constitueixen un saber, un saber fer i un saber ser. Es tracta de tots aquells recursos que el subjecte és capaç de mobilitzar de forma conjunta i integrada per resoldre amb eficàcia una situació en un context donat.
- Són sabers multifuncionals i transferibles, perquè l'adquisició d'una competència implica el desenvolupament d'esquemes cognitius i d'acció que es poden aplicar en diversos contextos, segons les necessitats.
- Tenen un caràcter dinàmic i il·limitat, ja que el grau d'adquisició d'una competència no té límit, sinó que es tracta d'un continu en el qual cada persona, al llarg de tota la seua vida, va adquirint graus diferents de suficiència depenent de les necessitats acadèmiques i laborals que se li van plantejant.
- Són avaluable, atès que es tradueixen en accions i tasques observables.
- Requereixen un aprenentatge situat, vinculat a un determinat context i a unes determinades tasques.

1. Competència en comunicació lingüística.

L'ensenyament religiós catòlic a l'escola se serveix del llenguatge acadèmic, d'aquells llenguatges que conformen la cultura que es transmet en l'àrea de religió, així com dels llenguatges del propi ensenyament religiós.

El diàleg de la fe amb la cultura contribueix a la competència en comunicació lingüística, en la mesura en què exigeix exercitar-se en l'escolta de la paraula de Déu, l'exposició dels seus continguts i aplicació a la cultura i a les diferents formes de vida social, així com a l'argumentació adequada a aquesta edat i sempre present en l'ensenyament religiós.

D'altra banda, és propi de l'ensenyament religiós catòlic la utilització dels diversos llenguatges i maneres de comunicació que Déu ha utilitzat en la seua revelació a l'ésser humà. La seua revelació és rica en diferents llenguatges. Així, el llenguatge bíblic i la seua riquesa d'expressió i simbologia; el llenguatge doctrinal i la seua precisió conceptual, analítica i argumental; el llenguatge litúrgic i la seua proximitat al llenguatge dels símbols del poble cristià; el llenguatge, en fi, testimonial que fa possible la transmissió vital del cregut.

Així mateix, l'ensenyament religiós catòlic en l'exercici d'aprenentatge del missatge cristià capacita i permet a l'alumnat expressar pensaments, conviccions, vivències i opinions i acostumar-se al discurs coherent i estructurat de la fe cristiana.

Tot això és imprescindible per a la comprensió del llenguatge en totes les llengües de la cultura occidental. L'ensenyament religiós fa possible una vertadera comunicació lingüística, en utilitzar els diferents llenguatges en la seua expressió verbal o escrita, explícits i implícits en fonts diverses.

Finalment, l'anàlisi de fets socials que es presenten en la classe de religió, com a elements motivadors de la realitat evangèlica, possibiliten l'enriquiment del vocabulari.

2. Competència social i cívica.

En la competència social i cívica s'integren els elements essencials per a la humanització, elements personals, interpersonals i interculturals, i recullen totes les formes de comportament que preparen a les persones per a participar d'una manera eficaç i constructiva a la vida social i professional.

Des del missatge cristià, el principal és el desenvolupament de tot l'humà, de les seues potencialitats i capacitats que ho configuren i ho desborden, del purament funcional i material.

Des del desenvolupament de la persona se senten les bases per a la cooperació i exercici de la ciutadania democràtica, la comprensió de la realitat social en la qual es viu, sent conscients dels valors del nostre entorn i col·laborant amb l'oferta de vida que ens fa Jesucrist, a construir una sistema de valors propi i a viure en coherència amb Ell.

En aquesta acció humanitzadora, l'ensenyament religiós catòlic exposa, fonamenta i jerarquitzava els valors i virtuts capaces d'educar la dimensió moral i social de la personalitat de l'alumnat, amb vista a fer possible la maduració de la corresponsabilitat, l'exercici de la solidaritat, de la cooperació, de la llibertat, la justícia, la igualtat i la caritat; tot això, com a expressió coherent del coneixement de Déu, revelat en Jesucrist i, al mateix temps, com a resposta a les grans preguntes sobre el sentit de la vida que ja en aquesta edat es formulen els alumnes/as.

Amb això estem apel·lant al principi bàsic de la dignitat de l'ésser humà, com a fill de Déu, oferint el fonament estable del respecte als principis i valors universals, com a resposta a una profunda crisi d'humanitat i d'ordre moral. L'alumnat necessita al seu torn raons per a estimar, raons per a viure i raons per a esperar, basades en la vida i missatge d'amor de Jesucrist, origen i meta de la formació religiosa que l'Església ofereix a l'escola

Es contribueix directament a la dimensió moral de la persona afavorint que els alumne i alumnes reconeguen l'arrel del seu propi ser i els seus mateixos comportaments, construint una consciència recta que es fonamenta en els valors de l'Evangeli. Afavorint també els aprenentatges des d'un marc de referència que s'ha d'ajustar a la lliure i voluntària opció dels pares.

Això comporta millorar les relacions interpersonals basades en principis i valors que emanen de la persona de Crist i ajuda en conseqüència a afrontar les situacions de conflicte mitjançant el diàleg, el perdó i la misericòrdia, valors genuïnament cristians.

En el més profund del ser cristià sorgeix el gran valor de la fraternitat universal. Per aquest motiu les mínimes exigències ètiques de convivència, participació, coneixement de la diversitat i de les situacions de discriminació i injustícia, estiguen fonamentades i siguen conseqüències de la fe *cristina.

Els valors del respecte, cooperació, caritat, justícia, no violència, compromís i participació tenen la seua fonamentació i referències cristianes en la filiació per l'amor de Déu, l'amor, la fraternitat, la justícia, la misericòrdia, el perdó, la donació de si mateix, el lliurament total a favor dels pobres.

En conseqüència, des de l'ensenyament religiós es proposa una reflexió i una anàlisi crítica dels valors democràtics i de la ciutadania descobrint que la seua arrel són els principis fonamentals de l'Evangeli i de la Doctrina Social de l'Església.

3. Competència cultural i artística.

La contribució a la competència cultural i artística es relaciona amb els seus aspectes de coneixement i valoració de tota l'expressió artística, plàstica, històrica, simbòlica, lingüística, de costums, ritus, festes, valors i maneres de vida impregnats pel cristianisme des del seu origen i el seu desenvolupament actual, com a manifestació del fet religiós. L'alumnat no solament coneixerà, sinó que podrà comprendre i assumir els valors que comporta el coneixement del fet religiós en la seua expressió artística, cultural i estètica, teològica i vivencial.

La cultura i la història europea occidental, i la pròpia història i cultura espanyola, no poden ser compreses i assumides si es prescindeix del fet religiós present sempre en la història cultural dels pobles i, en concret, als pobles d'Espanya. És conegut per tots que la maduració de la personalitat humana es realitza dins de la tradició cultural on creix i se sustenta.

Aquesta maduració es realitza en un món cada vegada més complex i de major contrast cultural i de presència, respecte i diàleg de cultures.

La Religió i Moral Catòlica presenta l'esdeveniment cristià en diàleg amb la cultura, incorporant orgànicament el saber de la fe en el conjunt dels altres sabers. Amb això els alumnes adquireixen una valoració crítica de la cultura a la llum de l'evangeli, motivant al mateix temps l'estima de la pròpia cultura i l'estima adequada d'altres tradicions culturals i religioses. D'altra banda, en el currículum de religió catòlica estan presents també els elements essencials que defineixen les grans religions de la humanitat.

L'ensenyament religiós catòlic no solament aporta a la competència cultural i artística uns *cocimientos de l'art i cultura amb referència religiosa i unes destreses, sinó també el sentit i profunditat de la seua presència que remet a una manera concreta de veure la vida, d'expressar-la i de viure des de l'aportació cristiana a la cultura. Fent això contribueix activament a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat com d'altres comunitats.

És també comesa del professor/a de Religió evangelitzar la cultura, generar cultura, treballar al servei de la realització de la humanitat segons la veritat de l'ésser humà. Això és possible mitjançant una pertinença determinant: la pertinença a Jesucrist, el Senyor, viscuda en el present a través de la pertinença a l'Església.

4. La competència d'aprendre a aprendre.

L'àrea de Religió Catòlica com a àrea de coneixement dins del procés de *ensenyament aprendizaje que es duu a terme en l'educació, contribueix al desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre, fomentant les capacitats d'aprenentatge: atenció, memòria, experiència..., l'impulso del treball en equip, la síntesi de la informació i opinió.

L'ensenyament religiós ajuda a l'a ser protagonistes del seu propi aprenentatge com a resposta a la voluntat de Déu que l'ésser humà col·labora activa i lliurement amb el pla de Déu. Per això, aprendre a aprendre comporta no solament una proposta consensuada de sentiments, valors i actituds, sinó un marc de referència acceptat voluntàriament segons les seues conviccions, que ha de ser cresol en la cerca de la veritat i del bé.

L'ensenyament religiós proporciona als alumnes i alumnes, el principi sobre el qual l'ésser humà ha de sentir-se orgullós i motivat com a Fill de Déu, per a aprendre i continuar aprenent.

5. La competència sobre autonomia i iniciativa personal.

Quant a l'autonomia i iniciativa personal l'ensenyament religiós catòlic impartida a l'escola, objectiu irrenunciable de la qual és formar a la persona des de dins, alliberar-ho de tot el que li impedeix viure lliurement com a persona, comporta la seua efectiva referència a una determinada visió de l'home i al seu sentit últim, per a afirmar-lo, negar-lo o prescindir d'ell.

És finalitat fonamental del quefer de l'escola que els alumnes i les alumnes descobrisquem la seua identitat personal, però això no serà possible sense una obertura al significat últim i global de la seua existència humana.

L'autonomia i iniciativa personal no podrà realitzar-se en l'alumnat si no es coneix a si mateix en el seu ser més profund, en les seues potencialitats, en la seua dignitat i en el seu sentit. L'ensenyament religiós catòlic es dirigeix a la persona concreta en les seues arrels i en la seua identitat pròpia, en les seues possibilitats humanes d'acció i de servei i es dirigeix a l'ésser humà en la seua finalitat transcendent.

Tot això comporta l'oferiment de l'Evangeli de Jesucrist que presenta la humanitat nova feta d'homes nous conforme al disseny de Déu. L'ensenyament de la religió catòlica proposa a Jesucrist com a camí que ens condueix a la veritat i a la vida, i ha de fer-se des de la convicció profunda que procedeix de l'Església que confessa, celebra i viu la fe en Jesucrist, i, en conseqüència, mitjançant la forma pròpia i més coherent de transmetre aqueixa fe de l'Església: el testimoniatge. El testimoniatge d'Homes i dones sants al llarg de la història constitueix un referent continu per a l'acte-assimilació dels valors més genuïnament cristians. D'aquesta forma l'ensenyament religiós educa en la iniciativa personal i autònoma de l'alumnat pel bé i la veritat.

En la contribució al desenvolupament personal de l'alumnat, la religió és generadora de valors i d'integració social, perquè l'home modern podrà obtindre una nova dimensió totalment ignorada per altres teories i escoles com les que s'orienten cap al positivisme i relativisme d'una manera excloent. La religió col·labora en aquesta competència entregant a l'alumnat aquelles virtualitats necessàries per a crear les disposicions i actituds que afavoreixen la inserció social. L'autonomia de l'individu cristià ve precisament afavorida per l'obertura a una visió del món i de la realitat, que possibilita una formació integral de l'alumnat superant visions parcials i determinants de la llibertat pròpia.

Així mateix, li capacita a l'alumnat per a examinar situacions concretes de la vida i realitzar amb autonomia un judici crític i en conseqüència cristià.

6. La competència en el coneixement i interacció amb el món físic.

La Religió Catòlica contribueix al desenvolupament de la competència en el coneixement i interacció amb el món físic a través de la Doctrina Social de l'Església, il·luminant les respostes i les solucions als problemes que sorgeixen en la interacció de l'ésser humà amb el medi físic i amb si mateix. També contribueix a la valoració ètica de l'ús de la ciència i de la tecnologia.

Al seu torn dona suport i dona sentit a les habilitats i destreses relacionades amb l'ecologia que s'adquireixen des d'aquesta competència. El cristià entén la naturalesa com a creació de Déu, per la qual cosa la valora, la cuida i fomenta. Totes les aportacions a les diferents competències poden ser agrupades i definides quant a l'aportació religiosa com un desenvolupament de la capacitat transcendent de la persona, és a dir la seua aportació espiritual i religiosa. Això li capacita per a donar sentit a la seua vida. A aquest objecte, conformen la capacitat transcendent:

L'obertura de la raó a la cerca de la veritat en la superació de tot itinerari racionalreductiu, la capacitat de deixar-nos confrontar i interpel·lar per l'anomenada a la llibertat i a la felicitat vertadera, l'obstinació en el diàleg de la fe i la raó, (de la fe i la cultura), l'atenció a la capacitat innata per a dinamitzar la intel·ligència i cridar a la raó humana a la cerca del "una mica més", propi de la cerca originària que identifica a tot ésser humà, la capacitat de ser i estar al costat dels altres des de la fraternitat, l'amor i la misericòrdia, l'ànnsia d'infinít i la *plenificació de l'ésser en

al vida eterna... són, entre altres, objectius i elements fonamentals en el desenvolupament de les competències abans descrites.

- **Relació amb les competències bàsiques**

– La matèria de Religió catòlica contribueix a l'adquisició de la competència en comunicació lingüística, ja que proposa la utilització del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, com a instrument d'aprenentatge i com a instrument de regulació de conductes i emocions.

A més, mitjançant les seues propostes de treball, les seues activitats i els seus recursos fomenta l'escolta i la conversa conscient dels principals tipus d'interacció verbal, la comprensió i la comunicació, i promou el fet de saber verbalitzar conceptes, explicitar idees, redactar un escrit i exposar un argument.

La matèria de Religió catòlica contribueix a l'adquisició de la competència social i cívica ja que promou que els alumnes coneguen la realitat social, el seu passat històric i els seus problemes, sàpien viure en societat, comprendre la realitat social del món en el qual viuen i exercir la ciutadania democràtica.

– La matèria de Religió catòlica contribueix a l'adquisició de la competència cultural i artística ja que promou que els alumnes sàpien apreciar, comprendre i valorar críticament diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzen la cultura i l'art com a font de gaudi i enriquiment personal i aprecien l'expressió d'idees, experiències o sentiments de forma creativa.

– La matèria de Religió catòlica contribueix a l'adquisició de la competència per a aprendre a aprendre ja que promou que els alumnes siguin capaços d'iniciar-se en l'aprenentatge i continuar-lo de manera autònoma, que sàprien desembolicar-se davant les incerteses, admetre diversitat de respostes possibles davant un mateix problema, ser conscients del que se sap i del que queda per aprendre i saber com s'aprén i com es gestionen els processos d'aprenentatge.

– La matèria de Religió catòlica contribueix a l'adquisició de la competència de l'autonomia i iniciativa personal ja que promou que els alumnes sàprien optar amb criteri propi, sàprien portar avant les iniciatives necessàries per a desenvolupar i fer-se responsables de les pròpies opcions i adquireixen la capacitat necessària per a enfrontar-se als problemes.

– La matèria de Religió catòlica contribueix a l'adquisició de la competència en el coneixement i la interacció amb el món físic, ja que els seus plantejaments busquen sempre que l'alumne sàpia interactuar amb el món físic, aprengui a interpretar els successos i predir les seues conseqüències i perceba adequadament l'espai físic en el qual es desenvolupa la vida i l'activitat humana.

A més, subratlla la importància que té ser conscient de la importància de l'ús responsable dels recursos naturals.

El caràcter integrador de la matèria de Religió catòlica, fa que el seu aprenentatge de l'altre, acceptar les diferències, ser tolerant i respectar els valors, les creences, les cultures i la història personal i col·lectiva dels altres, saber conviure i fer-ho de forma compromesa amb els valors universalment acceptats.

Finalment, els continguts d'aquesta matèria de Religió catòlica subratllen la importància que els alumnes tinguin confiança en si mateixos, esperit de superació i l'assumpció de riscos, i siguin capaços de tindre un esperit emprenedor i una sana ambició personal i professional.

- **Les competències específiques en l'àrea de religió i moral catòlica**

L'ensenyament religiós catòlic s'estructura a partir de quatre dimensions que fonamenten les competències específiques de l'ensenyament religiós catòlic: La dimensió cultural i històrica, la dimensió humanitzadora, la dimensió ètic-moral i la dimensió epistemològica. Aquestes dimensions aporten, al seu torn, elements amb referència a les competències bàsiques, ja analitzades, i orienten i aclareixen les competències i capacitats específiques de l'àrea de religió catòlica.

La dimensió cultural i històrica està present en l'ensenyament religiós, atés que el patrimoni cultural, històric i antropològic-axiològic que gran part de les societats reben del passat està vertebrat per continguts religiosos. En aquest sentit, la Religió catòlica ha donat els seus fruits en l'art, en els sistemes de significació moral, en la creació popular i en l'acció social.

L'alumne no solament coneixerà, sinó que podrà comprendre i assumir els valors que comporta el coneixement del fet religiós en la seua expressió artística, cultural i estètica, teològica i vivencial. La dimensió ètic-moral explicita les exigències morals que comporta el missatge cristià. En la religió catòlica s'ofereix una determinada

manera de veure la vida, en la base de la qual es troba un concepte d'home, un nucli referencial d'idees i creences, i la proposta d'una escala de principis i valors. L'ensenyament religiós catòlic exposa, fonamenta i jerarquitzava els valors i virtuts capaces d'educar la dimensió moral i social de la personalitat de l'alumne, amb vista a fer possible la maduració en la responsabilitat, l'exercici de la solidaritat i de la caritat.

Tot això, com a expressió coherent del coneixement de Déu revelat en Jesucrist. Amb això estem fonamentant un dels valors bàsics, la seua dignitat com a ésser humà, com a fill de Déu. El sistema educatiu no pot tindre com a objectiu reproduir sense més el model de societat existent. Haurà de disposar als seus alumnes perquè puguin abordar críticament aqueixa societat i intervindre en ella per a canviar-la o modificar-la.

Per a això, la dimensió humanitzadora en l'ensenyament religiós catòlic faculta a l'alumne per a donar resposta als seus interrogants més radicals, fent possible, al seu torn, la formació d'homes i dones conscients, crítics, lliures i creadors.

L'alumne necessita, ja en aquestes edats, especialment motivacions per a estimar, per a construir la personalitat més humana, per a il·lusionar-se en projectes de vida altruista i desinteressada. El testimoniatge d'homes i dones sants en tota la història constitueix un referent continu per a la *autoasimilació dels valors més genuïnament cristians.

La dimensió epistemològica es presenta en l'àmbit escolar, en la seua estructura disciplinar, amb el caràcter científic amb el qual s'aborden les ciències de la religió i la teologia. Els seus continguts són sabers amb una fonamentació i una metodologia científica pròpia, implantats amb rigor i tradició en el nostre entorn cultural. El seu estatut epistemològic original entra en l'àmbit

educatiu en confrontació i diàleg amb aquells altres tipus de sabers i racionalitat que operen a l'escola.

La síntesi teològica és una dimensió bàsica i, al seu torn, l'objectiu general que anirà desenvolupant-se i aplicant-se en cadascuna de les etapes i cursos amb referència a cadascun dels nuclis temàtics que conformen la síntesi teològica: El fenomen religiós, la cultura i la història de la religió, la Bíblia, Déu *Padre, Jesucrist, L'Esperit Sant, l'Església, els sacraments, la litúrgia, la vida cristiana, la moral i els valors, la Mare de Déu, l'escatologia.

A partir d'aquestes dimensions concretem i desenvolupem les competències específiques de la matèria de religió i moral catòlica, la competència cultural i històrica, la competència humanitzadora, la competència ètic-moral, la competència epistemològica i la competència de sentit transcendent, contribuint, al seu torn, a les competències bàsiques comunes a totes les matèries del currículum dels alumnes.

Conforme a les competències establides en el citat Acord internacional i reconegudes en la Disposició Addicional Segona de la Llei orgànica de Millora de la Qualitat de l'Educació, correspon a la Conferència Episcopal Espanyola fixar el currículum de l'àrea de Religió i Moral Catòlica.

4. CONTINGUTS.

Els continguts representen aquells aprenentatges que van a servir per a aconseguir els objectius. Aquests s'agrupen en blocs.

La divisió de continguts per blocs no constitueix una ordenació, ni jeràrquica, ni seqüencial. Serà el docent el qui, en funció del context del seu grup-classe, seleccionarà i seqüencialitzarà els continguts de cada bloc en la seua Programació Didàctica.

Els continguts apareixen al Capítol III, de la LOMQE, Currículum i Distribució de competències, més concretament a l'article 6 com un element curricular.

PRIMER CURS

BLOC 1. EL SENTIT RELIGIÓS DE L'HOME

- La creació com regal de Deu
- L'home, obra mestra de la creació
- La comunicació de l'home amb Deu

BLOC 2. DEU INTERVÉ EN LA HISTÒRIA

- Deu acompanya a l'home en la història
- Deu parla a l'home com amics

BLOC 3. JESUCRIST, COMPLIMENT DE LA HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ

- Jesús, el fill de Deu es fa home, viu i creix en una família.
- Aconteciments i llocs geogràfics importants en la vida de Jesús.
- Jesús va morir per a la nostra salvació.

BLOC 4. PERMANÈNCIA DE JESUCRIST EN LA HISTÒRIA: L'ESGLÈSIA

- L'Església: família de Jesús.
- Espai i temps sagrat en l'església
- El diumenge, dia dedicat al Senyor.

SEGON CURS

BLOC 1. EL SENTIT RELIGIÓS DE L'HOME

- Deu, pare de la humanitat, vol la nostra felicitat

- Deu crea a l'home per a ser el seu amic. El paradís com a signe d'amistat

BLOC 2. DEU INTERVÉ EN LA HISTÒRIA

- La Bíblia narra el que Deu ha fet en la història
- Deu actua en la història. L'amistat de Deu amb els patriarques
- Deu proposa a l'home un camí de trobada amb Ell.

BLOC 3. JESUCRIST, COMPLIMENT DE LA HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ

- Deu elegeix a Maria per a que el seu fill es faça home.
- L'advent, espera del compliment de la promesa de salvació.
- El Nadal. Naixement del Salvador.

BLOC 4. PERMANÈNCIA DE JESUCRIST EN LA HISTÒRIA: L'ESGLÈSIA

- El Bateig. Incorporació a l'esglèsia.
- La unitat eclesial. Fills d'un mateix pare.
- Jesucrist santifica el temps: l'any litúrgic.

TERCER CURS

BLOC 1. EL SENTIT RELIGIÓS DE L'HOME

- La realitat que ens rodeja com un do per a la nostra felicitat.
- Respostes de l'home al do de Deu.
- Ruptura de l'home amb Deu: Adan i Eva.

BLOC 2. DEU INTERVÉ EN LA HISTÒRIA

- La vocació de Moisès per a alliberar al seu poble.
- L'aliança de Deu amb el poble d'Israel en el Sinaí.
- El comte de Deu amb el seu poble. Signe d'amistat.

BLOC 3. JESUCRIST, COMPLIMENT DE LA HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ

- El bateig de Jesús. Comença la missió.
- La missió de Jesús és fer feliços als homens.
- El seguiment de Jesús. Diferents respostes a la cridada de Jesús.

BLOC 4. PERMANÈNCIA DE JESUCRIST EN LA HISTÒRIA: L'ESGLÈSIA

- L'Església continuadora de la missió de Jesús.
- Els cristians expressen l'amistat amb Deu amb el diàleg amb Ell i mitjançant la seua vida.
- El Pare Nostre, signe de pertinença a la comunitat cristiana.

QUART CURS

BLOC 1. EL SENTIT RELIGIÓS DE L'HOME

- L'experiència del pecat en els relats de les religions antigues.
- El perdó com a necessitat de l'ésser humà.

BLOC 2. DEU INTERVÉ EN LA HISTÒRIA

- El relat del pecat original. L'home vol suplantar a Deu.
- Deu està sempre disposat al perdó.
- Infidelitat a la missió encomendada per Deu en la història de David.
- David sent a la seua vida la necessitat de redenció.
- Deu fidel promet un mesies.

BLOC 3. JESUCRIST, COMPLIMENT DE LA HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ

- El perdó de Deu. Accions i paràboles de Jesús.
- Amistat i preferència de Jesús pels més dèbils i necessitats.
- Jesús complix la necessitat del pare: passió i mort de Jesús.

BLOC 4. PERMANÈNCIA DE JESUCRIST EN LA HISTÒRIA: L'ESGLÈSIA

- El sacrament de la reconciliació.
- La celebració de l'eucaristia.
- La quaresma. Temps penitencial.

CINQUÉ CURS

BLOC 1. EL SENTIT RELIGIÓS DE L'HOME

- La persona humana ha sigut creada amb un desig de bé.
- L'ésser humà sent alegria quan realitza o rep el bé.

BLOC 2. DEU INTERVÉ EN LA HISTÒRIA

- Deu fa aliança amb el seu poble

- Deu desitja un poble sant. Els Deu Manaments.
- La Bíblia. Estructura i composició.

BLOC 3. JESUCRIST, COMPLIMENT DE LA HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ

- La trobada de Jesús revela a les persones la seua identitat.
- Els signes del regne: els miracles.
- La resurrecció. Compliment del pla de salvació de Deu.

BLOC 4. PERMANÈNCIA DE JESUCRIST EN LA HISTÒRIA: L'ESGLÈSIA

- L'Església. Ministeris i servicis.
- L'Eucaristia, renovació del sacrifici de Jesús en la creu.

SISÉ CURS

BLOC 1. EL SENTIT RELIGIÓS DE L'HOME

- La incapacitat de l'ésser humà per a ser feliç reclama la salvació.
- La plenitud de l'ésser humà està en la relació amb Deu.

BLOC 2. DEU INTERVÉ EN LA HISTÒRIA

- El poble d'Israel com dipositar de la sabedora de Deu.
- Els llibres Sapiensals enriqueixen a la humanitat.

BLOC 3. JESUCRIST, COMPLIMENT DE LA HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ

- Jesucrist desvela al Pare.
- Les temptacions de Jesús: obstacle al compliment del pla de Deu.
- Jesús envia als disciples per a continuar amb la seua missió salvífica.

BLOC 4. PERMANÈNCIA DE JESUCRIST EN LA HISTÒRIA: L'ESGLÈSIA

- Els sacraments al servei de la missió de l'Església. Confirmació, Orde i Matrimoni.
- La Pasqua, temps de resurrecció. Els fruits de la resurrecció de Jesús, l'alegria i la pau.
- Els cristians, testigs de la resurrecció.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES. PROJECTES DE TREBALL

Organització de les unitats didàctiques.

Quant a l'organització interna de les Unitats Didàctiques o Projectes de Treball, totes elles es componen dels següents elements fonamentals: Justificació, Objectius d'etapa i didàctics, Competències clau, Continguts, Activitats, Metodologia, Mesures d'atenció a la diversitat, Tractament dels elements transversals, Relació amb la resta d'àrees del currículum, Recursos personals, materials; TIC i organitzatius, i Procediments i Instruments d'avaluació.

El desenvolupament de les diferents Unitats Didàctiques o Projectes de Treball estan arreplegats a la Programació d'Aula.

Distribució temporal de les unitats didàctiques.

Quant a l'organització interna de les Unitats Didàctiques, totes elles es componen dels següents elements fonamentals: objectius d'etapa i didàctics, competències clau, continguts, criteris d'avaluació, estàndards d'aprenentatge, indicadors d'assoliment, activitats, metodologia, mesures d'atenció a la diversitat, tractament dels elements transversals, relació amb la resta d'àrees del currículum, recursos personals i materials, TIC i organitzatius, i procediments i instruments d'avaluació.

Pel que fa a la seua **distribució temporal**, la Programació Didàctica que presente consta de diferents **Unitats Didàctiques** segons el nivell per al qual es programa, distribuïdes trimestralment en la taula següent:

1r CURS		
AVALUACIÓ	TEMPORALITZACIÓ	
Primera	03-11 SETEMBRE	La creació com a regal de Déu. LA CREACIÓ
	14 SET.- 02 OCT.	L'home, obra mestra de la creació. LA CREACIÓ
	05-16 OCTUBRE	El sentit religiós de l'home. LA CREACIÓ
	19-30 OCTUBRE	La comunicació de l'home amb Déu. DÉU ES PARE
	02- 30 NOV.	La família, valor important. LA FAMILIA
Segona	02- 23 DESEMBRE	La festa cristiana del Nadal. NADAL
	07- 22 GENER	Aconteciments i llocs geogràfics importants en la vida de Jesús. JESÚS ES EL MEU AMIC.
	25 GEN.- 12 FEB.	La revelació: Déu intervé en l'història. JESÚS FA COSES MOLT BONIQUES.
	15 FEB.- 05 MAR.	Els miracles de Jesús. JESÚS FA COSES MOLT BONIQUES.
	08- 31 MAR.	Jesús parla als homes com amics. JESÚS ÉS EL CAMÍ A SEGUIR.

Tercera	13 – 30 ABRIL	Jesús va morir per nostra salvació. LA PASQUA
	3- 14 MAIG	Permanència de Jesús en l'història: l'església. MARÍA, LA MARE DE JESÚS
	17 MAIG-28 MAIG	María, mare de Déu.
	31 MAIG- 11 JUNY	El diumenge, dia dedicat al Senyor. IMITAR A JESÚS

2n CURS		
AVALUACIÓ	TEMPORALITZACIÓ	
Primera	03-11 SETEMBRE	Déu ens regala el món i crea a l'home i a la dona. LA CREACIÓ.
	14 SET.- 02 OCT.	Déu Pare, fills de Déu. AMICS DE DÉU.
	05-16 OCTUBRE	Déu crea a l'home per a ser el seu amic. El Paradís. AMICS DE DÉU.
	19-30 OCTUBRE.	La família, pilar fonamental en la societat. LA FAMILIA
	02 NOV.- 27 NOV.	La família de Jesús. LA FAMILIA.
Segona	30 NOV- 23 DESEMBRE	L'Advent, l'espera de la promesa de salvació. Nadal: naixement del Salvador. LA NAVIDAD
	07- 22 GENER	La Bíblia narra lo que Jesús ha fet en l'història. EL MENSAJE DE JESÚS.
	25 GEN.- 12 FEB.	La revelació: Jesús intervé en l'història. EL MENSAJE DE JESÚS.
	15 FEB.- 05 MAR.	Jesús actua en l'història. ACCIONS DE JESÚS
	08- 31 MAR.	Déu envia al seu fill Jesucrist per a salvar-nos. LA PASCUA
Tercera	13 ABRIL- 30 ABRIL	Pentecostes. LA PASCUA
	3- 14 MAIG	Permanència de Jesucrist en l'història. L'ESGLÉSIA
	17 MAIG-28 MAIG	Déu escogiu a María per a que el seu fill es faja Home. MARIA, LA MARE DE JESÚS.
	31 MAIG- 11 JUNY	Jesús m'ensenya com m'he de comportar. SEGUIR A JESÚS.

3r CURS		
AVALUACIÓ	TEMPORALITZACIÓ	
Primer	03-11 SETEMBRE	Déu ens regala el món. DÉU L'HO FA TOT BÉ.

	14 SET.- 02 OCT.	Déu crea a l'home i a la dona. DÉU L'HO FA TOT BÉ.
	05 OCT- 23 OCTUBRE.	Ruptura de l'home amb Déu: Adán i Eva. LA TAREA DE VEURE.
	26 OCT- 20 NOVIEMBRE	La resposta de fe d'Abraham i Moisés. AMICS DE DÉU.
	23 - 27 NOV	El temps litúrgic: L'Advent. CELEBREM EL NADAL.
Segona	30 NOV- 23 DESEMBRE	El Nadal, festa de Jesús. CELEBREM EL NADAL
	07- 22 GENER	El valor de la família de Jesús i la nostra. JESÚS I SU FAMILIA
	25 GEN.- 12 FEB.	Els milacres de Jesús. LA BONA NOTICIA DE JESÚS.
	15 FEB- 05 MAR.	El mensaje de Jesús: Els mandaments. LA BONA NOTICIA DE JESÚS.
	08- 31 MAR.	Déu envia al seu fill per a manifestar el seu amor: l'últim sopar, passió, mort i resurrecció. L'AMOR MÉS GRAN
Tercera	13- 30 ABRIL.	Pentecostès: l'esperit sant. L'ESPERIT DE JESÚS.
	03- 14 MAIG	La Verge María, mare de L'Església. MARIA I L'ESGLÉSIA.
	17 - 28 MAIG	Permanència de Jesucrist en l'història: l'església. MARIA I L'ESGLÉSIA.
	31 MAIG-11 JUNY	L'Església continuadora de la missió de Jesús. MARÍA I L'ESGLÉSIA.

4t CURS		
AVALUACIÓ	TEMPORALITZACIÓ	
Primera	03-11 SETEMBRE	Les religions antigues: El pecat
	14 SET.- 02 OCT.	Les religions antigues: El pecat
	05-16 OCTUBRE	Antepasats de Jesús: L'HISTÒRIA DE DAVID
	19 OCT.-20 NOV.	Antepasats de Jesús: L'HISTÒRIA DE DAVID
	23- 27 NOV.	NADAL: L'Arribada del Mesías
Segona	30 NOV- 23 DESEMBRE	NADAL: L'Arribada del Mesías

	07- 22 GENER	El perdó En Jesús
	25 GEN.- 12 FEB.	Quaresma
	15 FEB.- 05 MAR.	Quaresma
Tercera	08 MAR – 31 MAR.	Passió, mort i resurrecció de Jesús.
	13 – 30 ABRIL	Passió, Mort i resurrecció de Jesús
	3 - 28 MAIG	El perdó de Dèu
	31 MAIG-11 JUNE	El Sacrament del perdó

5é CURS		
AVALUACIÓ	TEMPORALITZACIÓ	
Primera	03-11 SETEMBRE	L'alegria de fer el bé. El sentit religiós del home.
	14 - 25 SEPT.	L'alegria de fer el bé. La persona humana ha sigut creada amb el desig del bé.
	28 SEPT – 16 OCT.	L'alegria de fer el bé. El esser humà sent alegria quant fa o rebè el be.
	19 OCT- 30 OCT	La bíblia: estructura i composició. LA BIBLIA.
	02 NOV- 27 NOV	Abraham pare del creients. CONFIAT EN DÉU.
Segona	30 NOV- 23 DECEMBRE	La revelació: Déu intervé en l'història. DÉU ENS FA LLIURES.
	7-22 GENER	Déu fa l'aliança amb el seu poble. DÉU ENS FA LLIURES
	25 GENER- 12 FEBRER	Déu desitja un poble sant: els deu mandaments. DÉU ENS FA LLIURES.
	15 FEB – 05 MAR.	Jesucrist, compliment de l'història de la Salvació. JESÚS ÉS EL MESÍAS.
	08-31 MAR.	Jesucrist, fel amb l'història de la Salvació. JESÚS ÉS EL FILL DE DÉU.
Tercera	13- 30 ABRIL	Els signes del regne: els miracles. JESÚS ES EL FILL DE DÉU.
	3 - 14 MAIG	Jesucrist, compliment de l'història de la Salvació. UN FUTUR D'ESPERANCA.
	17 – 28 MAIG	L'Eucaristia, renovació del sacrifici de Jesús en la creu. L'ESGLÉSIA EN ELS SEUS COMENCAMENTS
	31 MAIG – 11 JUNY	Permanència de Jesucrist en l'història: l'església. L'ESGLÈSIA EN ELS SEUS COMENCAMENTS.

6é CURS		
AVALUACIÓ	TEMPORALITZACIÓ	
Primera	03-11 SETEMBRE	LA FELICITAT I LA SALVACIÓ.
	14 SET.- 02 OCT.	LA FELICITAT I LA SALVACIÓ
	05 - 16 OCT.	IMPORTÀNCIA DE LES RELIGIONS EN L'HUMANITAT La plenitud del esser humà està en la relació amb Déu.
	19-30 OCTUBRE	IMPORTÀNCIA DE LES RELIGIONS EN L'HUMANITAT La plenitud del esser humà està en la relació amb Déu.

	02-29 NOV	L'amor de Déu i l'amor al prójim. Les bienaventurances. IMPORTACIA DE LES RELIGIONS EN L'HUMANITAT
Segona	02 - 23 DESEMBRE	. Jesucrist, compliment de l'història de la Salvació. JESUCRIST, FILL DE DÉU
	07 - 22 GENER	Jesucrist, compliment de l'història de la Salvació. JESUCRIST, FILL DE DÉU.
	25 GEN – 12 FEB	La revelació: Déu intervé en l'història. Les paràboles. ELS LLIBRES SAPIENCIALS
	15 FEB – 05 MAR	Permanència de Jesucrist en l'història: l'església. LA VIDA DE JESÚS: LA MORAL CRISTIANA
	08- 31 MAR	LA PASQUA, temps de resurrecció. AL SERVICI DELS DEMÉS.
Tercera	13- 30 ABRIL	Els cristians, testis de la resurrecció. AL SERVICI DELS DEMÉS. LA PASQUA, TEMPS DE RESURRECCIÓ
	3 – 28 MAIG	LA MISSIÓ APOSTÓLICA, L'ESGLÉSIA: Jesucrist compliment de l'història de la Salvació
	31 MAIG- 11 JUNY	ELS SACRAMENTS DE L'ESGLÉSIA: Permanència de Jesucrist en l'història: L'església

6. METODOLOGIA.

La legislació educativa derivada de la *LOMCE defineix metodologia didàctica com: “conjunt d'estratègies, procediments i accions organitzades i planificades pel professorat, de manera conscient i reflexiva, amb la finalitat de possibilitar l'aprenentatge de l'alumnat i l'assoliment dels objectius plantejats.” (Reial decret 126/2014, de 28 de febrer, i Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre).

En aquest sentit l'assignatura de religió catòlica utilitzarà una metodologia que respectarà els següents principis:

- Reconeixement del rol del docent. El docent és peça clau en l'elaboració i implementació d'activitats d'aula ajustades al grup concret que està ensenyant. La seua formació resulta, per tant, fonamental a l'hora de garantir l'èxit del procés d'aprenentatge.

- Adaptació a l'àmbit emocional i cognitiu dels estudiants respectant el desenvolupament psicoevolutiu propi de cada etapa. Aquesta atenció permetrà combinar de manera adequada el concret i l'abstracte, el treball individual i el grupal, el manipulatiu, *experiencial i visual amb els aspectes conceptuals.

- Respecte pels ritmes i estils d'aprenentatge dels estudiants. No tots els estudiants són iguals, no tots aprenen a la mateixa velocitat ni utilitzen les mateixes estratègies. L'atenció a la diversitat i el desenvolupament de la inclusió comença en l'assumpció d'aquest principi fonamental.

- Consideració de la dimensió humanista. Tots els aprenentatges estaran al servei de la formació humana. La matèria de religió, des de la seua clau *personalitzadora, requereix que tot tipus d'aprenentatges, instrumentals, cognitius, actitudinals, soci afectius no siguen considerats fi en si mateix sinó que estiguen al servei de la formació integral de l'ésser humà.

- Respecte per la curiositat i inquietuds dels estudiants. Consideració dels interessos i expectatives dels estudiants així com dels coneixements previs, de manera que es garantisca un aprenentatge significatiu.

- Seguiment dels criteris d'avaluació educativa. Per a facilitar el compliment d'aquests principis metodològics s'aplicarà una avaluació contínua, global i formativa al llarg del procés d'ensenyament i aprenentatge; i sumativa al final del procés, de manera que s'avalue el nivell d'assoliment aconseguit. L'avaluació objectiva garantirà una valoració adequada de la dedicació, esforç i rendiment de tots els estudiants.

- Desenvolupament de l'aprenentatge en equip i/o cooperatiu. L'estudi i reflexió del cristianisme, per la seua intrínseca dimensió comunitària, és una matèria adequada per a desenvolupar el treball en equip i l'aprenentatge cooperatiu.

- Utilització educativa dels recursos tecnològics. L'ensenyament de la religió promourà la utilització de la tecnologia de la informació i la comunicació no solament d'una manera instrumental, que resulte útil a l'estudiant en la cerca d'informació o en la resolució de problemes plantejats en la classe, sinó procurant la seua integració en la vida del subjecte i el seu ús ètic. Les xarxes socials o les eines de construcció i manipulació d'imatges, per exemple, són instruments que permeten noves formes d'expressió de la cultura i la identitat personal que cal aprendre a dominar.

Orientacions didàctiques

Metodologia general i específica.

Segons ve recollit al Projecte Educatiu de Centre, el professorat del centre treballa amb una mateixa línia metodològica que la concretitze a la Programació Didàctica i que està basada en les següents propostes:

APRENTATGE COOPERATIU

Organització de l'aula:

■ L'aula s'organitza per equips heterogenis de 4 ó 5 membres depenent del nombre d'alumnes i de l'espai de l'aula sent el número flexible.

■ Els equips es modifiquen amb cada projecte (o en el transcurs d'un projecte si el tutor/al considerara necessari).

■ Dins de l'equip els càrrecs seran els següents:

➤ Secretaria.

- Coordinació.
- Portaveu.
- Control.

Disseny d'activitats:

- Basades en la mesura del possible en les estructures Kagan.
- Exposició per grups de la informació obtinguda.
- Treball en diferents zones d'aprenentatge (tallers, racons, individual...).
- Mapa conceptual del procés, mapa mental de l'après...
- Activitats que ens serveixen de memòria (el dossier (visible en infantil): àlbum, murals, cançoner, vídeo, fitxes...
- Ús del Quadern de Treball (portfoli) per a temporalitzar, estructurar... que els xiquets siguin en tot moment conscients del procés (evidències de treball).

TRANSMISSIÓ DE CONEIXEMENTS

La metodologia basada en la transmissió o perspectiva tradicional, concep l'ensenyament com un vertader art i al professor/a com un artesà, on la seua funció és explicar clarament i exposar de manera progressiva els seus coneixements, enfocant-se de manera central en l'aprenentatge de l'alumne; l'estudiant és vist com una pàgina en blanc, un marbre al qual cal modelar, un got buit o una alcància que cal omplir. L'alumne és el centre de l'atenció en l'educació tradicional.

Dins d'aquesta concepció educativa es poden distingir dos enfocaments principals:

- El primer és un enfocament enciclopèdic, on el professor és un especialista que domina la matèria a la perfecció; l'ensenyament és la transmissió del saber del mestre que es tradueix en coneixements per a l'estudiant. Es pot córrer el perill que el mestre que té els coneixements no sàpia ensenyar-los.
- El segon enfocament és el comprensiu, on el professor/a és un intel·lectual que comprén lògicament l'estructura de la matèria i la transmet de manera que els alumnes l'arriben a comprendre com ell mateix.

En tots dos enfocaments es dona gran importància al coneixement relacionat amb altres disciplines. En la seua manera de transmissió i presentació, el coneixement que adquireix l'estudiant es deriva del saber i de l'experiència pràctica del mestre, qui posa les seues facultats i coneixements al servei de l'alumne.

En resum en aquesta perspectiva l'aprenentatge és la comunicació entre emissor (mestre) i receptor (estudiant) prenent en compte la comprensió i la relació amb sentit dels continguts.

PROJECTE D'INVESTIGACIÓ

El projecte d'investigació és un treball d'investigació que ha de realitzar l'alumnat dins de l'aula de referència.

Aquest treball:

- És una xicoteta investigació d'un concepte que tinga interès l'alumnat.
- Pot estar emmarcat dins d'una matèria o pot ser interdisciplinar.
- Està dirigit per un professor/a - tutor/a.
- Es presenta per escrit i oralment.
- S'avalua tenint en compte l'actuació durant la realització del treball, l'informe escrit i la presentació oral.

El tutor/a fa una proposta de treball a l'alumnat i són aquestos/es els/les que trien la temàtica a investigar. El tutor/a estableix una normativa al voltant del calendari, els criteris d'avaluació i la presentació.

Per a desenvolupar el projecte d'investigació es convenient aplicar un mètode de treball sistemàtic.

Abans de començar el treball, cal decidir quina orientació vol donar-se a la investigació. La metodologia de cerca i processament de la informació seran diferents segons que es tracte d'una recerca de tipus científic, de tipus tecnològic, de tipus estadístic, de tipus artístic, de tipus literari, històric, sobre les característiques del disseny d'un objecte, instal·lació o construcció.

TREBALL PER TALLERS

Aquesta metodologia està basada en la teoria de la transmissió de coneixements. S'utilitza quan el professorat que treballa amb metodologies obertes i de descobriment, vol o necessita realitzar una explicació més detinguda per a l'assimilació d'un contingut en concret. Es poden utilitzar eines tecnològiques, llibres de consulta i guia o fitxes confeccionades pel propi professorat.

6.1. Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge. Activitats complementàries.

6.1.1. Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.

Les estratègies d'ensenyament i aprenentatge que desenvolupem són les següents:

- Foment de la lectura (animació lectora).
- Destreses de pensament.
- Rutines de pensament.
- Pensament visible.
- Grups interactius.
- Tertúlies dialògiques.

- Racons.
- Tallers.
- Escacs.
- Moment de càlcul mental.
- Alumne tutor: treballs per parella.

- **Padrins de lectura.**

6.2. Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge. Activitats complementàries.

6.2.1. Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.

Les estratègies d'ensenyament i aprenentatge que desenvolupem són les següents:

- Foment de la lectura (animació lectora).
- Destreses de pensament.
- Rutines de pensament.
- Pensament visible.
- Grups interactius.
- Tertúlies dialògiques.
- Racons.
- Tallers.
- Escacs.
- Moment de càlcul mental.
- Alumne tutor: treballs per parella.
- Padrins de lectura.

6.2.2. Activitats complementàries.

Les activitats complementàries que tenim previstes realitzar i estan incorporades a la PGA del centre són:

Treballar diferents manualitats durant els períodes d'Advent, Nadal , Día de la Pau, Setmana Santa, i Mes de María.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

El caràcter de l'avaluació en l'etapa d'Educació Primària és el que està establert en l'article 12.1 del Reial Decret 126/2014, i la concreció d'este en este article.

El **caràcter continu** de l'avaluació tindrà com a fi detectar les dificultats en el moment en què es produïsquen, analitzar les seues causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i adequar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat.

Criteris d'avaluació- Instruments d'avaluació.

Els criteris d'avaluació son les referències específiques per avaluar l'aprenentatge dels estudiants. Els criteris d'avaluació fan una descripció de què volem valorar i si els estudiants han aconseguit els coneixements i les habilitats. El Reial Decret 126/2014 del 28 de Febrer estableix els criteris d'avaluació per a l'etapa de primària però és el Decret 108/2014 del 4 de Juliol el qual estableix vint criteris d'avaluació basats en els quatre blocs de continguts.

L'avaluació ens ha de permetre veure on som per tal de seguir endavant o modificar el que siga necessari. També ens ajuda a detectar les dificultats tan bon punt apareixen per adaptar i readaptar les estratègies adients. Ens ha de servir per adaptar les estratègies pedagògiques a cada alumne així com fer que aquests siguen conscients del seu propi aprenentatge. L'avaluació serà continua i global, **avaluarem**:

1. Tots els objectius, continguts i competències de cada unitat didàctica.
2. Els criteris d'avaluació contemplats en les programacions de cada curs.
3. En finalitzar els cursos l'assoliment de les competències bàsiques.
4. El treball diari a l'aula i els projectes.
5. La capacitat i interès que posa en el treball individual i grupal.
6. Les activitats que es realitzen aplicant diferents tècniques d'estudi.
7. L'actitud envers les explicacions, l'interès i atenció demostrats a partir de les intervencions o l'aportació de materials i l'esforç realitzat per tal d'assolir el vocabulari específic i els continguts treballats.

Els criteris d'avaluació serveixen de referència per valorar el progressiu grau d'adquisició de les distintes competències., així com representen els indicadors sobre quins aprenentatges ha d'aconseguir l'alumnat.

PERFIL D'ÀREA

ÀREA: RELIGIÓ

NIVELL: 1r EDUCACIÓ PRIMÀRIA

BL	CRITERIS D'AVUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	Unitat Didàctica						Instruments
1	1rRE.BL1.1 Identificar i valorar la creació com acte d'amor de Deu a l'home	1RE.BL1.1.1 Coneix i respecta l'obra creada	1						Observació directa
		1rRE.BL1.1.2 Expressa amb paraules pròpies la sorpresa pel que fa Deu	1						Expressió oral
	1rRE.BL1.2 Reconèixer la relació intrínseca entre que existeix entre Deu i l'home.	1rRE.BL1.2.1 Identifica i enumera els comptes que rep en la seua vida com a dons de Deu.	1						Expressió oral
	1rRE.BL1.3 Conèixer que la persona és un ésser capaç de parla amb Deu	1rRE.BL1.3.1 Coneix i aprecia mitjançant models bíblics que l'home és capaç de parlar amb Deu.	1						Treball classe
1rRE.BL1.3.1 Memoritza i reproduïx fórmules senzilles de petició i agraïment.		1						Expressió oral	
2	1rRE.BL2.1 Identificar l'acció de Deu en la història en relats bíblics.	1rRE.BL2.1.1 Coneix i valora que Deu parla a Abraham i Moisès per a ser el seu amic.	2	6	7				Treball classe
		1rRE.BL2.1.2 Assenyala i representa les característiques de l'amistat de Deu amb l'home: cura, protecció, acompanyament, col·laboració, etc.	2	7					Treball classe

PERFIL D'ÀREA

ÀREA: RELIGIÓ

NIVELL: 2n EDUCACIÓ PRIMÀRIA

BL	CRITERIS D'AVUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	Unitat Didàctica						Instruments
1	2nRE.BL1.1 Identificar en la pròpia vida el desig de ser feliç	2nRE.BL1.1.1 Pren consciència i expressa els moments i les coses que li fan feliç a ell i a les persones del seu entorn.	1	2	3				Expressió oral
	2nRE.BL1.2 Reconèixer la incapacitat de la persona per a aconseguir per sí mateix la felicitat.	2nRE.BL1.2.1 Descobreix i nomena situacions en les que necessita a les persones, i sobretot a Deu per a viure.	1	2	3				Expressió oral
	2nRE.BL1.3 Apreciar la bondat de Deu Pare que ha creat a l'home amb el desig de felicitat.	2nRE.BL1.3.1 Valora i agraeix que Deu li ha creat per a ser feliç.	1	2	3				Treball classe
	2nRE.BL1.4. Entendre el paradís com una expressió de l'amistat de Deu amb la humanitat.	2nRE.BL1.4.1. Llig i comprén el relat bíblic del paradís.	1	2					Treball classe
		2nRE.BL1.4.2. Identifica i representa gràficament els dons que Deu fa a l'home en la creació.	1	2					Treball classe
2nRE.BL1.4.3. Expressa oral i gestualment, de forma senzilla, la gratitud a Deu per la seua amistat.		1	2					Expressió oral	
2	2nRE.BL2.1 Identificar l'acció de Deu en la història en els relats bíblics.	2nRE.BL2.1.1 Coneix, memoritza i reconstrueix relats bíblics de l'acció de Deu en la història.	5	6					Treball classe
		2nRE.BL2.1.2 Selecciona i representa diferents escenes bíbliques de les accions de Deu en la història	5	6					Treball classe
	2nRE.BL2.2 Conèixer i valorar en la vida dels patriarques els trets de Deu Pare: protecció, cura i acompanyament.	2nRE.BL2.2.1. Associa expressions i comportaments dels patriarques en els relats bíblics mitjançant recursos interactius	5	6					Treball classe
		2nRE.BL2.2.2. Dramatitza moments de la vida dels patriarques on s'expressi la protecció, la cura l'acompanyament de Deu.	5	6					Treball classe
2nRE.BL2.3 Reconèixer i apreciar que Deu vol sempre la salvació de l'home.	2nRE.BL2.3.1. Escolta i descriu amb les seues paraules moments en que Deu ajuda al poble d'Israel.	5	6					Expressió oral Observació directa	
3	2nRE.BL3.1 Conèixer i valorar la resposta de Maria a Deu.	2nRE.BL3.3.1. Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat	4	8					Expressió oral

PERFIL D'ÀREA

ÀREA: RELIGIÓ

NIVELL: 3r EDUCACIÓ PRIMÀRIA

BL	CRITERIS D'AVAUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	Unitat Didàctica						Instruments
1	3rRE.BL1.1. Reconèixer i valorar que els seus pares, amics i entorn són un do de Deu per a la seua felicitat.	3rRE.BL1.1.1. Recorda i narra experiències recents en les que ha descobert que la família, els amics o l'entorn són un regal.	1	2					Treball classe
		3rRE.BL1.1.2. Enumera, descriu i comparteix situacions, persones o coses per les que està agraït.	1	2					Expressió oral
	3rRE.BL1.2. Prendre consciència de que les accions personals apropen o allunyen de Deu.	3rRE.BL1.2.1. Distingeix i enumera accions personals que el fan feliç o infeliç.	1	2					Treball classe
	3rRE.BL1.3. Comprendre que l'elecció que fan Adan i Eva són un rebuig a Deu.	3rRE.BL1.3.1. Llig, identifica i explica amb les seues paraules les conseqüències del rebuig d'Adan i Eva al do de Deu, descrites en el relat bíblic.	1	2					Treball classe
2	3rRE.BL2.1 Descobrir la importància de Moisès en la alliberació del seu poble.	3rRE.BL2.1.1. Aprèn i ordena cronològicament els principals fets de la història de Moisès.	3						Treball classe
		3rRE.BL2.1.2. Coneix i descobreix la missió de Moisès en el relat bíblica.	3						Treball classe
		3rRE.BL2.2. Reconèixer les conseqüències de l'aliança de Deu amb Israel.	3rRE.BL2.2.1. Expressa gràficament moments significatius de la tasca de Moisès per a alliberar al poble.	3					
		3rRE.BL2.2.2. Coneix el contingut de l'aliança, identifica les seues implicacions i pren consciència del sentit que poden tindre en la vida actual.	3						Observació directa
	3rRE.BL2.3. Reconèixer i valorar els signes de l'amistat de Deu amb el seu poble.	3rRE.BL2.3.1. Dissenya de manera ordenada vinyetes que arpleguen els signes de l'amistat de Deu durant la travesia del seu poble pel desert.	3						Treball classe
		3rRE.BL2.3.2. S'interessa i agraeix els signes de la cura de	3						Observació directa

		4tRE.BL2.4.2. REconeix i expressa artísticament escenes de la història de David en les que DEu li perdona. Mostra respecte per les intervencions dels seus companys.	2							Treball classe
	4tRE.BL2.5. Aprendre i recordar històries bíbliques en les que Deu promet el Mesies.	4tRE.BL2.5.1. REconstrueix i memoritza escenes bíbliques on DEu promet el Mesies.	3							Treball classe
3	4tRE.BL3.1. Comprendre el significat d'algunes paràboles del perdó.	4tRE.BL3.1.1. Analitza, comenta i crea relats on actualitza les paràboles del fill pròdig i del farideig i el publicà.	4							Observació directa
	4tRE.BL3.2. Memoritzar algunes de les accions on Jesús concedeix el perdó	4tRE.BL3.2.1. Visualitza, en obres d'art, escenes de perdó i les explica.	4							Observació directa
	4tRE.BL3.3. Reconèixer la iniciativa de Jesús pels més necessitats i els malalts.	4tRE.BL3.3.1. Busca, subratlla i comenta trets de la preferència de Jesús pels més necessitats i els malalts, als textos evangèlics.	4							Observació directa
	4tRE.BL3.4. Comprendre i apreciar que, en la seua passió i mort, Jesús està complint la voluntat del Pare.	4tRE.BL3.4.1. Seqüència ordenadament escenes de la Història de la Passió i identifica les paraules de Jesús que expressen la seua relació amb el Pare.	6							Treball classe
		4tRE.BL3.4.2. Distingeix i explica frases del relat de l'oració de l'Hort de les Oliveres que expressen l'obediència de Jesús al Pare.	6							Expressió oral
4	4tRE.BL4.1. Explicar que mitjançant el sagrament de la reconciliació, Deu concedeix el perdó.	4tRE.BL4.1.1. Coneix i explica les condicions per a acollir el perdó de Deu.	7	8						Expressió oral
		4tRE.BL4.1.2. Descriu els passos de la celebració del sagrament del perdó.	7	8						Treball classe
	4tRE.B4.2. Diferenciar signes i moments de la celebració eucarística.	4tRE.B4.2.1. Vincula símbols, significats i moments en la celebració eucarística.	7	8						Observació directa

Instruments d'avaluació.

Són els següents:

- Observació sistemàtica, que es pot reflectir en els fulls de registre dels alumnes. Permet anotar de manera periòdica els progressos, així com les qüestions relatives a la conducta dels alumnes en el desenvolupament d'una activitat.
- Diàleg, que permet avaluar coneixements previs, així com detectar les carències o les potencialitats del grup.
- Proves específiques d'avaluació, englobades en el procés d'ensenyament aprenentatge, que serviran per obtenir informació sobre aspectes concrets difícils d'apreciar a través d'altres instruments.
- Organització d'activitats per celebrar esdeveniments culturals diferents, que són una mesura perfecta de les activitats de l'alumnat davant tasques que requerís en un treball en grup.

Diari d'Aula: És un element o instrument que descriu, explica e interpreta l'acció de l'alumnat a l'aula i fora de la mateixa. El diari, de fet, és un recurs utilitzat per deixar constància de fets o vivències, inseguretats, pors, dubtes, èxits, reptes...

Treball de Reserca: El treball de reserca està orientat a la investigació, al voltant de la qual s'estructuren una sèrie d'activitats i processos orientats per professorat tutor/a del centre que permeta a l'alumnat aprofundir sobre un tema d'interès al qual pugui accedir.

Per realitzar aquest Treball de recerca l'alumne/a haurà d'aplicar un mètode lògic per resoldre problemes i arribar a ratificar o anul·lar la seua hipòtesi de treball. Aquesta hipòtesi pot estar emmarcada dins d'una o varies matèries o àrees del saber.

Quadern de treball (Portfoli): També anomenada porta folis o carpeta de treball, és una selecció dels treballs fets per l'aprenent amb la finalitat de documentar les capacitats que s'han assolit en un determinat procés d'aprenentatge. És a dir, es tracta de recollir les produccions més significatives dels alumnes per tal d'il·lustrar el seu progrés. Els treballs es poden recollir en una carpeta real i/o per mitjans digitals.

Escales de valoració: Contenen un llistat de trets en els quals es gradua el nivell de consecució de l'aspecte observat a través d'una sèrie de valoracions progressives (de mai sempre; de poc a molt de res a tot; etc...).

Pautes d'Observació: Les pautes d'observació són llistes de control dels aspectes que es volen observar. Es tracta de descompondre un criteri d'avaluació en actuacions o comportaments observables. Al costat de cada ítem o descriptor, el docent pot fer anotacions com ara si s'ha assolit o no, en quin grau i de quina manera o en quina data es fa ver l'observació.

Guies d'Observació: La Guia d'Observació és una eina que s'aplica per a l'observació de l'acompliment,

habilitats, destreses i actituds dels estudiants, a través del disseny de situacions d'aprenentatge que permeten aconseguir les competències esperades.

Llistat de Coteig: El llistat de coteig o control és un instrument que permet al mestre registrar l'acompliment dels alumnes, avaluats a través de l'observació. Combina l'avaluació de processos i l'avaluació de productes finals.

Criteris de qualificació.

INSTRUMENT EMPRAT	PERCENTATGE D'AVALUACIÓ
Prova Oral	15%
Registre d'observació	15%
Treball a l'aula	70%
TOTAL	100%

Activitats de reforç i ampliació.

Es troben Definides a les Unitats Didàctiques o Projectes de Treball.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

Mesures d'atenció a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu:

Dins de l'escola inclusiva que contempla el nostre sistema educatiu, resulta necessària l'atenció a l'alumnat en funció de les seues capacitats, interessos i motivacions.

Els xiquets i xiquetes requereixen respostes educatives diferenciades, però les causes d'aquesta situació es relacionen, sobretot, amb el seu context econòmic, social i cultural, amb la seua història personal i escolar, amb el seu nivell de desenvolupament i, inclús amb els propis processos d'actuació educativa que es produeixen a l'aula. Per tant, per a atendre a la diversitat de l'alumnat, la meua actuació educativa l'encaminaré a diferents estratègies de suport (sempre adaptant la estratègia a les característiques de l'alumnat, grup i circumstàncies contextuais):

Primera estratègia de suport: Treball per parelles. Primer individual i després amb un altre company/a que li aporte coses.

Segona estratègia de suport: Alumne/a tutor/a. Estudiar bé qui farà de tutor/a. El mestre explica com ajudar i com no ajudar.

Tercera estratègia de suport: El mestre/a tutor/a l'ajuda. Valorar com donar l'ajuda on no arriba l'alumnat tutor/a i intervindre nosaltres com a tutors/es.

Quarta estratègia de suport: L'alumnat treballa ell només o amb un altre company en l'espai de treball específic (espai explicat anteriorment: "màquina màgica"), una activitat adaptada a les seues competències (ex.: alumnat amb ACIS) o un treball específic que necessite realitzar (ex.: alumnat amb dificultats específiques en lectura i escriptura) i que tenen a veure amb la temàtica del projecte.

Aquests nivells de suport s'assenten en tres pilars bàsics:

1. Planificació de l'aula com una xarxa d'unitats de suport.
2. Valoració formativa del procés ensenyament-aprenentatge de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu dins de les unitats de suport.
3. Adaptació del treball i diversificació de tipus d'activitats per al desenvolupament i l'avaluació.

Analitzem a principi de curs quins és l'alumnat de necessitats, quines ajudes necessitaran, com poden ser ajudats dins de l'aula. Cal comentar també actuacions en cas de tindre alumnat:

Repetidor: Nombre d'alumnat i la realització del Pla Individual de Reforç.

Compensatòria: Desconeixement de l'idioma.

Específicament, la detecció de les necessitats i barreres es fa durant el primer trimestre en una reunió d'equip docent. Segons aquesta reunió, s'ha detectat l'existència de:

1 Primària A: 1 ALUMNE NIVELL 3   1 ALUMNE NIVELL 4

1 Primària B: 1 ALUMNE NIVELL 3   1 ALUMNE NIVELL 4

1 Primària C: 1 ALUMNE NIVELL 3

2 Primària A: Ninguno

2 Primària B: 1 ALUMNE NIVELL 4

2 Primària C: 1 ALUMNE NIVELL 3

3 Primària A: 1 ALUMNE NIVELL 3

3 Primària B: 1 ALUMNE NIVELL 3   1 ALUMNE NIVELL 4

3 Primària C: 1 ALUMNE NIVELL 3

4 Primària A: 1 ALUMNE NIVELL 3

4 Primària B: 1 ALUMNE NIVELL 3

4 Primària C: Ningú

5 Primària A: 1 ALUMNE NIVELL 3

5 Primària B: 1 ALUMNE NIVELL 3

6 Primària A: Ningú

6 Primària B: 1 ALUMNE NIVEL 3   1 ALUMNE NIVELL 4

La resposta educativa diferenciada que es va a donar als alumnes de Nivell 3 estarà relacionada amb:

- *Activitats d'enriquiment o reforç*
- *Actuacions d'acompanyament i suport personalitzat*

La resposta educativa diferenciada que es va a donar als alumnes de Nivell 4 estarà relacionada amb:

- *ACIS*
- *Adaptacions d'accés que requereixen materials singulars, personal especialitzat (PT, AL, educadora) o mesures organitzatives extraordinàries.*
- *Programes específics que requereixen adaptacions significatives de currículum.*

Mesures d'atenció a l'alumnat amb necessitat de compensació educativa:

El centre disposa d'un projecte de coordinació amb serveis socials de la localitat amb l'objectiu de detectar alumnat amb necessitats i poder actuar el més aviat possible per tal d'eliminar les barreres que dificulten la seua integració educativa.

Així mateix, el claustre ha confeccionat un protocol intern per tal de protocolaritzar de forma uniforme el procediment a realitzar per part de tot el claustre davant la detecció d'alumnat amb necessitats de compensació educativa.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

Els continguts transversals que es recullen en la Programació Didàctica transcendeixen als nivells educatius i les àrees curriculars i impregnen el procés educatiu, perquè aborden sabers que tenen presència en tots els àmbits de l'aprenentatge.

Els elements transversals del currículum són els següents:

Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.

Al nostre centre disposem d'una comissió responsable encarregada de coordinar el Projecte de Foment Lector, en el qual ens basem per a realitzar les activitats durant este curs escolar.

Considerant que la lectura és, si més no, la part més important en el desenvolupament de qualsevol activitat acadèmica, una adequada comprensió del que llegim n'és imprescindible per al bon funcionament d'un grup.

El PFL es desenvolupa de manera setmanal i s'organitza de la següent forma:

- 1) Es desenvolupa un activitat d'apadrinament lector, on els més grans lliguen contes als més xicotets de l'escola.
- 2) A més a més, dins del treball a les àrees de llengües, cadascuna de les tutories desenvolupa diverses estratègies per a que l'alumnat llisca durant tot el curs escolar.

Durant el present curs escolar realitzarem les activitats programades en el PFL, amb activitats orals i escrites.

Les activitats acordades per al **Foment Lector** són:

- Préstec de llibres de la biblioteca d'aula.
- Celebracions i commemoracions de dates puntuals relacionades amb la lectura.
- Consulta de llibres en Biblioteca d'aula.
- Memorització de poemes, embarbussaments, endevinalles, refranys...
- Il·lustració d'un text: poema, fragment literari, etc..

Les activitats per al desenvolupament en l'alumnat de la **comprensió lectora** són:

- Exposició de llibres.
- Qüestionaris després de la lectura.
- Trivial Lector de llibres de referència.

Les activitats per al desenvolupament en l'alumnat de l'**Expressió Oral i Escrita** són:

- Dramatitzacions
- Debats entre l'alumnat amb diferents temàtiques d'interès.
- Presentació als companys del llibre preferit per cadascú.

Comunicació audiovisual. Tecnologies de la informació i de la comunicació.

Segons l'article 7 del Reial Decret 126/2014, de 28 de febrer, un dels seus objectius fonamentals és:

i) Iniciar-se en la utilització, per a l'aprenentatge, de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació desenvolupant un esperit crític davant els missatges que reben i elaboren.

Per tant, a l'aula es treballa per a millorar la competència digital de l'alumnat a través de l'ús de diferents eines tecnològiques i recursos en la xarxa per a oferir l'oportunitat de dissenyar escenaris d'aprenentatge enriquits, ja que totes aquestes eines formen part de la seua vida quotidiana.

Educació cívica i constitucional i igualtat efectiva entre homes i dones.

Considerant a l'alumnat com a element actiu, integrant de la societat, dins d'aquest àmbit existeixen algunes qüestions amb les quals la Programació Didàctica ha de ser especialment sensible:

- L'atenció a les persones amb discapacitat. L'escola ha d'oferir-los una educació de qualitat, i garantir l'equitat i la inclusió perquè es troben en igualtat d'oportunitats amb la resta dels alumnes.
- La igualtat efectiva entre homes i dones.
- La prevenció de la violència de gènere.
- El tractament dels valors inherents al principi d'igualtat de tracte i no-discriminació per qualsevol condició o circumstància personal o social.
- La prevenció i resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.
- L'educació en valors de llibertat, justícia, igualtat, pluralisme polític, pau, democràcia, respecte als drets humans i rebuig de la violència.
- El desenvolupament sostenible i el medi ambient.
- Les situacions d'explotació de les persones i d'abús sexual.
- El risc derivat de la utilització de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació.
- La protecció davant emergències i catàstrofes.
- La cura personal, l'activitat física i la dieta equilibrada.
- L'educació i la seguretat viària, la millora de la convivència i la prevenció dels accidents de trànsit.

Tots aquests aspectes es treballaran mitjançant lectures, jocs i anàlisis de resolució de conflictes que apareguen en la vida escolar i àmbit familiar.

Emprenedoria

Segons l'article 10.4 del Real Decret 126/2014 de 28 de febrer pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Primària, les administracions educatives fomentaran les mesures perquè l'alumnat participe en activitats que li permeten afermar l'esperit emprenedor i la iniciativa empresarial a partir d'aptituds com la creativitat, l'autonomia, la iniciativa, el treball en equip, la confiança en un mateix i el sentit crític.

Des de la nostra aula aquest element transversal es treballarà a través de:

- Activitats cooperatives (només per als grups estables de manera presencial, i a distància als grups no estables)
- Investigacions en els diferents projectes.
- Elaboració de dossiers de treball dels diferents projecte.

10. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT.

Avaluació Pràctica Docent.

En virtut del que es disposa en l'article 12.1 del Reial Decret 126/2014, avaluaré els processos d'ensenyament i la meua pròpia pràctica docent, per al que he establert indicadors d'assoliment segons s'indica en l'article 11.16 d'aquest Reial Decret. En funció dels resultats s'adoptaran les mesures oportunes en qualsevol moment del curs tan prompte com es detecten les dificultats i estaran dirigides a garantir l'adquisició de les competències imprescindibles per a continuar el procés educatiu.

Els indicadors d'assoliment en què em basaré per a avaluar la meua pràctica docent es troben en un annex adjunt i estan basats en els següents punts:

- * Planificació.
- * Realització.
- * Avaluació.

Aquesta avaluació es farà de manera anònima a la finalització del curs mitjançant un qüestionari.

AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

I. PLANIFICACIÓ

		1	2	3	4
1	Realitze la programació de la meua activitat educativa tenint com a referència la Concreció Curricular del Projecte Educatiu de Centre.				
2	Planteje els objectius didàctics de manera que expressen clarament les competències que els meus alumnes i les alumnes han d'aconseguir.				
3	Seleccione i seqüencie els continguts amb una distribució i una progressió adequada a les característiques de cada grup d'alumnes.				
4	Adapte estratègies i programe activitats, tasques i productes en funció dels continguts, dels criteris d'avaluació i de les característiques de l'alumnat.				
5	Planifique les classes de manera flexible, preparant activitats i recursos ajustat el més possible a les necessitats i interessos de l'alumnat.				
6	Desenvolpe les activitats , taques i productes utilitzant la metodologia establerta al Projecte Educatiu de Centre.				
7	Planifique la meua activitat educativa de manera coordinada amb la resta del professorat que intervé a l'aula.				

Observacions i propostes de millora

--

1 (Mai)

2 (Poques vegades)

3 (Quasi sempre)

4 (Sempre)

II. REALITZACIÓ

		1	2	3	4
Motivació inicial de l'alumnat.					
1	Presente i propose un pla de treball, explicant la seua finalitat, abans de cada unitat o projecte.				
2	Planteje i planifique situacions introductòries prèvies a la unitat o projecte que es tractarà (activitats prèvies).				

Motivació al llarg de tot el procés.

3	Mantinc l'interès de l'alumnat partint de les seues experiències, amb un llenguatge clar i adaptat.				
4	Comunique la finalitat dels aprenentatges, la seua importància, funcionalitat, aplicació real.				
5	Done informació dels progressos aconseguits així com de les dificultats trobades.				

Presentació dels continguts.

6	Relacione els continguts i activitats amb els coneixements previs dels meu alumnat.				
7	Estructure i organitze els continguts donant una visió general de cada tema (índex, pluja de idees, mapes mentals o conceptuals, esquemes, etc.)				
8	Facilite l'adquisició de nous continguts intercalant preguntes aclaridores, sintetitzant, exemplificant, etc.				

Activitats, tasques i productes a l'aula.

9	Planteje activitats, tasques i productes variats, que asseguren l'adquisició de les competències clau.				
10	En les activitats que propose potenci el treball col·laboratiu entre l'alumnat.				

Recursos i Organització a l'aula.

11	Distribueix el temps adequadament: (Un temps d'exposició i la resta del mateix per a les activitats que l'alumnat realitzen a la classe).				
12	Adopte diferents agrupaments en funció de l'activitat, tasca o producte a realitzar, controlant sempre que el clima de treball siga l'adequat.				
13	Utilitze recursos didàctics variats (audiovisuals, informàtics, etc.), tant per a la presentació dels continguts com per a la pràctica de l'alumnat.				

Instruccions, aclaracions i orientacions en les tasques de l'alumnat.

14	Comprove que l'alumnat ha comprès l'activitat, tasca o producte que han de realitzar a nivell individual o grupal: fent preguntes, fent que verbalitzen el procés, etc.				
15	Facilite estratègies d'aprenentatge: com buscar fonts d'informació, passos per a resoldre qüestions, problemes i m'assegure la participació de tots (estructures Kagan).				

Clima de l'aula.

		1	2	3	4
16	Les relacions que estableixc amb el meu alumnat dins l'aula són fluides i des d'unes perspectives no discriminatòries.				
17	Afavoreixc l'elaboració de normes de convivència amb l'aportació de tots i reaccione de manera equànime davant de situacions conflictives.				
18	Foment el respecte i la col·laboració entre l'alumnat i accepte els seus suggeriments i aportacions.				

Seguiment/control del procés d'ensenyament i aprenentatge.

19	Revisi i corregeixc freqüentment els continguts i activitats proposades dins i fora de l'aula.				
20	Proporcione informació a l'alumnat sobre l'execució de les tasques i com pot millorar-les.				
21	En cas d'objectius insuficientment assolits propose noves activitats que faciliten la seua adquisició.				
22	En cas d'objectius prou assolits, en curt espai de temps, propose noves activitats que faciliten un major grau d'adquisició.				

Atenció a la diversitat.

23	Tinc en compte el nivell d'habilitats de l'alumnat i en funció d'ells, he adaptat els diferents moments del procés d'ensenyament-aprenentatge.				
24	Em coordine amb el professorat de suport, per a modificar continguts, activitats, metodologia, recursos, etc. i adaptar-los a l'alumnat amb dificultats.				

Observacions i propostes de millora

III. AVALUACIÓ		1	2	3	4
1	Tinc en compte el procediment general per a l'avaluació dels aprenentatges d'acord amb la Programació Didàctica.				
2	Aplique criteris d'avaluació i criteris de qualificació en cada una de les Unitats Didàctiques o Projectes d'acord amb la Programació Didàctica.				
3	Realitze una avaluació inicial a principi de curs.				
4	Utilitze suficients instruments d'avaluació que atenguen de manera equilibrada l'avaluació dels diferents criteris d'avaluació.				
5	Avalue els criteris i estandars d'aprenentatge estipulats al Decret de Currículum.				
6	Habitualment, corregeixc i explique els treballs i activitats de l'alumnat i, done pautes per a la millora dels seus aprenentatges.				
7	Utilitze diferents tècniques d'avaluació en funció de la diversitat d'alumnat, de les diferents àrees, dels temes, dels continguts.				
8	Explique a les famílies els criteris d'avaluació i de qualificació utilitzats.				

Observacions i propostes de millora

Indicadors d'Èxit per Avaluar la Programació Didàctica.

La direcció del centre docent comprovarà que l'elaboració de les Programacions Didàctiques s'ajusta formalment al que s'estableix en la normativa vigent i així mateix, la Inspecció d'Educació supervisarà i realitzarà el seguiment d'aquestes programacions. En virtut del que es disposa en l'article 12.1 del RD 126/2014, el professorat avaluarà els processos d'ensenyament i la seua pròpia pràctica docent, per al que s'establiran indicadors d'assoliment en les programacions docents segons s'indica en l'article 11.16 d'aquest Real Decret. Les propostes de millora que es realitzen sobre la programació didàctica a partir de la seua avaluació hauran de ser recollides en les programacions didàctiques del següent curs escolar.

Els indicadors d'assoliment en què em basaré per a avaluar la meua programació es troben en un annex adjunt i són els següents:

- * Introducció.
- * Objectius.
- * Competències.
- * Continguts.
- * Unitats Didàctiques o Projectes de Treball.
- * Metodologia i Recursos.
- * Avaluació.
- * Mesures d'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.
- * Elements Transversals.

En funció dels resultats s'adoptaran les mesures oportunes en qualsevol moment del curs tan prompte com es detecten les dificultats i estaran dirigides a garantir l'adquisició de les competències imprescindibles per a continuar el procés educatiu.

AVALUACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

ASPECTES A AVALUAR	GRAU D'ADQUISICIÓ						PROPOSTES DE MILLORA
	0	1	2	3	4	5	
1. INTRODUCCIÓ							
1.1. La justificació ha estat clara, individualitzada i basada en la normativa.							
1.2.1. La contextualització fa referència a les característiques del grup-classe.							
1.2.2. La contextualització s'ha basat en els resultats de les avaluacions inicials.							
1.2.3. La contextualització fa referència a les característiques individuals de l'alumnat,							
1.2.4. La contextualització inclou els recursos personals de l'aula.							
2. OBJECTIUS							
2.1. Els objectius s'ajusten a la normativa vigent.							
2.2. Els objectius han estat adequats al nivell de l'aula.							
3. COMPETÈNCIES							
3.1. Les competències s'ajusten a la normativa vigent.							
4. CONTINGUTS							
4.1. Els continguts s'ajusten a la normativa vigent.							
4.2. Els continguts han estat adaptats i connectats a la realitat i altres àrees.							
5. UNITATS DIDÀCTIQUES O PROJECTES DE TREBALL.							
5.1. En les Unitats Didàctiques o Projectes de Treball es relacionen els objectius específics, competències, continguts i criteris d'avaluació.							
5.2. En les Unitats Didàctiques o Projectes de Treball els criteris d'avaluació estan relacionats amb els estàndards d'aprenentatge i els indicadors de logro.							
5.3. La distribució temporal de les Unitats Didàctiques o Projectes de Treball ha sigut adequada.							

5.4. Les activitats, tasques o productes han servit per a assolir els tres nivells d'aprenentatge competencial: Comprensió- Assimilació- Implementació.									
6. METODOLOGIA I RECURSOS									
6.1. La metodologia emprada ha servit per a assolir els objectius específics de cada unitat.									
6.2. La metodologia emprada ha servit per a aconseguir els tres nivells d'aprenentatge competencial.									
6.3. Els recursos han ajudat a adquirir els tres nivells d'aprenentatge competencial.									
7. AVALUACIÓ									
7.1.1. Els criteris d'avaluació reflecteixen els objectius i continguts que s'havien programat.									
7.1.2. Els indicadors d'assoliment han ajudat per a filtrar el que ha aconseguit i on ha arribat l'alumnat.									
ASPECTES A AVALUAR	GRAU D'ADQUISICIÓ						PROPOSTES DE MILLORA		
	0	1	2	3	4	5			
7.2.1. Els instruments d'avaluació han servit per a avaluar el que es pretenia.									
7.2.2. Els instruments d'avaluació són coherents amb els indicadors d'assoliment.									
7.2.3. Les proves d'avaluació han sigut adequades a l'edat de l'alumnat i als continguts avaluats.									
7.3. Els criteris de qualificació s'ajusten a les pautes establertes en Claustre.									
7.4. Les activitats de reforç han contribuït a solucionar les diferents dificultats d'aprenentatge.									
7.5. La programació contempla activitats d'ampliació, consolidació i repàs .									
8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITATS ESPECÍFIQUES DE SUPORT EDUCATIU									
8.1. Les Necessitats Educatives Especials s'han detectat promptament.									
8.2. S'ha donat resposta a les Necessitats Educatives Especials .									

8.3. Ha hagut coordinació amb l'equip d'Educació Especial.							
9. ELEMENTS TRANSVERSALS							
9.1. Els elements transversals estan especificats a la programació: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coeducació ▪ Foment a la Lectura ▪ Ús responsable de les TIC ▪ Emprenedoria ▪ Educació Cívica i Constitucional 							
9.2. La programació recolza l'Educació en Valors i el Pla de Convivència .							